ฉบับที่ 18

OSHE Magazine

นิตยสาร ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
Occupational Safety, Health and Environment

เรื่องเด่นในฉบับ

- **สรุปเสวนา** "วัฒนธรรมความปลอดภัย ร่วมกันสร้างอย่างไร ให้ยั่งยืนด้วยนโยบาย Safety Thailand"
- โครงการพัฒนาบุคลากร ที่ปรึกษาตามมาตรฐานระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- **แรงงานนอกระบบ** จะปฏิบัติงานที่มีความปลอดภัยได้อย่างไร

ISSN 2539-6242
9 772539 624002

ข้อควรปฏิบัติสำหรับประชาชน ที่อาศัยอยู่ใกล้สถานประกอบกิจการ ที่มีความเสี่ยงจากเพลิงไหม้ หรือการรั่วไหลของสารเคมี ด้วยหลัก 3Ps

1 Prevent (ป้องกัน)

- ควรศึกษาข้อมูลของสถานประกอบกิจการที่อยู่ใกล้เคียง ว่ามีอันตรายอะไรหรือส่งผลกระทบต่อตนเองอย่างไร

2 Prepare (เตรียมตัว)

- ติดตามข่าวสารอย่างใกล้ชิด เพื่อประกอบการตัดสินใจ ในการกำหนดแผนและแนวทางปฏิบัติต่อไป

3 Perform (ปฏิบัติตน)

- เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน ควรมีสติ ไม่ตื่นตระหนก และสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตราย เช่น หน้ากากอนามัยแบบที่มีคาร์บอน โดยทันที
- อพยพออกจากพื้นที่อันตรายไปยังบริเวณที่ปลอดภัย ไม่อยู่ใต้ทิศทางลม
- หากมีการสัมผัสกับไอระเหย/ควันจากสารเคมี ให้รีบชำระล้างอวัยวะที่ถูกสัมผัสด้วยน้ำสะอาด อย่างน้อย 15 นาที และรีบพบแพทย์โดยทันที หากมีอาการรุนแรง
- ไม่ควรนำน้ำฝนหรือน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติในพื้นที่ ที่ใกล้จุดเกิดเหตุมาใช้ในการอุปโภคบริโภค เนื่องจาก อาจมีการปนเปื้อนของสารเคมี
- ย้ายกลับที่ตั้ง เมื่อได้รับการแจ้งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อสถานการณ์กลับสู่ภาวะปลอดภัย

กระทรวงแรงงาน
T-OSH สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (องค์การมหาชน)
www.tosh.or.th
สสปท-TOSH

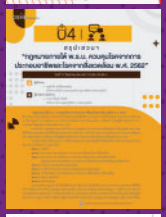

สารบัญ

7 สรุปเสวนา “วัฒนธรรมความปลอดภัย ร่วมกันสร้างอย่างไร ให้ยั่งยืนด้วยนโยบาย Safety Thailand”

9 สรุปเสวนา “ฝ่าวิกฤตความปลอดภัยของแรงงานในสังคมไทย อย่างไรให้อยู่รอด”

11 สรุปเสวนา “กฎหมายความปลอดภัยเกี่ยวกับที่อับอากาศ”

14 สรุปเสวนา “กฎหมายภายใต้ พ.ร.บ. ควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2562”

16 สรุปเสวนา “การป้องกันและลดปัญหาอุบัติภัยร้ายแรง ในโรงงานอุตสาหกรรม: เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”

19 สรุปเสวนา การจัดการเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการผลิตเพื่อความปลอดภัย

22 สรุปเสวนา “การประเมินสุขภาพลูกจ้างกรณีใช้สารเคมี”

24 สรุปเสวนา “การอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อประเมินความเสี่ยงทางการยศาสตร์”

27 สรุปเสวนา “แนวทางการพัฒนาสมรรถนะหลัก สำหรับการรองรับนักการยศาสตร์ระดับวิชาชีพในประเทศไทย”

30 คลินิกโรคจากการทำงานกับการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงานของลูกจ้าง

33 สรุปเสวนา “ดูแลแคร์ใจคนทำงาน แนวทางดูแลสุขภาพใจพนักงานและการจัดการความเครียด”

35 สรุปเสวนา “จะเป็นอย่างไร ถ้านายจ้าง-ลูกจ้าง ไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านความปลอดภัย”

37 โครงการพัฒนาหลักสูตรด้านความปลอดภัยฯ

39 โครงการพัฒนาบุคลากรที่ปรึกษาตามมาตรฐานระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

41 รางวัลผลงานนวัตกรรม

45 ประมวลภาพ สถานประกอบกิจการที่ได้รับรางวัลประกาศเกียรติคุณ กิจกรรมการรณรงค์ลดสถิติอุบัติเหตุจากการทำงานให้เป็นศูนย์ ประจำปี 2564

47 โครงการพัฒนาสถานประกอบกิจการตามมาตรฐานระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

49 อีกก้าวหนึ่งของห้องปฏิบัติการทางเคมี สสปท. สู่มาตรฐานคุณภาพ ISO/IEC 17025:2017

51 แรงงานนอกระบบ จะปฏิบัติงานที่มีความปลอดภัยได้อย่างไร

53 ความปลอดภัยในการทำงานในที่อับอากาศ สำหรับแรงงานนอกระบบ

56 T-OSH NEWS ข่าว สสปท.

บทบรรณาธิการ

สวัสดีครับ

นิตยสารความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (OSHE Magazine) ฉบับนี้ เป็นฉบับสุดท้ายของปี 2564 ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวฯ ยังมีการระบาดของโรคโควิค-19 และส่งผลกระทบต่อประเทศทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นสถานประกอบกิจการ นายจ้าง ลูกจ้างและภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งนี้ สสปท. ต้องปรับกระบวนการทำงานเพื่อรักษาระยะห่างทางสังคม และเปลี่ยนเป็นการทำงานที่บ้านแทนการทำงานในสถานที่ทำงาน ทำให้ต้องงดกิจกรรมที่ต้องออกปฏิบัติการในสถานประกอบกิจการและภาคสนามโดยสิ้นเชิง อย่างไรก็ตาม สสปท. ได้ผลักดันภารกิจต่าง ๆ ทั้งงานมาตรฐานด้านความปลอดภัย งานโครงการ งานวิจัย งานบริการวิชาการ งานเผยแพร่องค์ความรู้ต่าง ๆ สำเร็จตามแผนงานที่กำหนดไว้ ซึ่งงานสำคัญที่สสปท. ได้ดำเนินการงานหนึ่งคือ งานสัมมนาวิชาการแบบออนไลนด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของประเทศไทยในยุค COVID-19 หรือ “OSH Up 2021 Webinar” และได้นำสาระน่ารู้บางส่วนมานำเสนอในนิตยสารเล่มนี้แล้ว เช่น วัฒนธรรมความปลอดภัยร่วมกันสร้างอย่างไร ให้ยั่งยืนด้วยนโยบาย Safety Thailand ฝ่าวิกฤตความปลอดภัยของแรงงานในสังคมไทย การป้องกันและลดปัญหาอุบัติภัยร้ายแรงในโรงงานอุตสาหกรรม: เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา การประเมินความเสี่ยงทางการยศาสตร์ การตัดแยกพลังงานด้วยระบบล็อกและระบบป้ายเตือน การประเมินสุขภาพลูกจ้างกรณีใช้สารเคมี และการจัดการเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง คลินิกโรคจากการทำงานกับการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงานของลูกจ้าง กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับความปลอดภัยฯ เป็นต้น รวมทั้งความปลอดภัยในการทำงาน สำหรับบางกลุ่มแรงงานนอกระบบ หวังว่าเนื้อหาที่นำเสนอจะเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกและผู้ติดตามนิตยสารของ สสปท. ทุกท่าน หากท่านมีข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบหรือเนื้อหาของนิตยสาร ทางกองบรรณาธิการยินดีน้อมรับเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้เกิดประโยชน์และตอบสนองความต้องการของสมาชิกต่อไป ท้ายนี้การดำเนินการเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการทำงานต้องเกิดจากความร่วมมือร่วมใจทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ที่สำคัญคือนายจ้าง ลูกจ้าง และผู้เกี่ยวข้อง

ดังนั้น หากท่านมีแนวคิดหรือข้อเสนอแนะที่จะฝากให้ สสปท. ดำเนินการรณรงค์ส่งเสริมด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน สามารถฝากข้อคิดเห็นเหล่านั้นมาทางกองบรรณธิการได้ตลอดเวลาเพื่อ สสปท. จะได้รวบรวมและนำไปพิจารณาปรับปรุงการทำงานของ สสปท. ต่อไป และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเราจะร่วมมือกันรณรงค์ส่งเสริมเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมความปลอดภัยในการทำงานที่ยั่งยืนนะครับ แล้วเจอกันฉบับหน้า สวัสดีครับ

ที่ปรึกษา

สุดธิดา	กรุงไกรวงศ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วรานนท์	ปีติวรรณ	ผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมความปลอดภัยฯ
ศรัณย์พงศ์	ฟุ้งเกียรติ	รองผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมความปลอดภัยฯ

บรรณาธิการบริหาร

พฤทธ์ฤทธิ์	เลิศลีลากิจจา	รองผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมความปลอดภัยฯ

กองบรรณาธิการ

พรรณทิวา	นวะมะรัตน์
ธนวรรณ	ฤทธิชัย
เกศสุดา	รักษากุล
นพปกรณ์	ทรงพันธุ์
จิรนันทน์	อินทร์มณี
สุภารัตน์	คะตา
ศุภชัย	แสงพวง
พิมพ์รัมภา	เรือนคำ
กฤตติกา	เหล่าวัฒนโรจน์
นันทิชา	อรชร
ปรินดา	ศาตะมาน
สุกานดา	ปรางทิพย์

ควบคุมการผลิตและประสานงาน

พิษณุ	จันทร์สี
กมลจิ๊ติ	วรเวชกุลเศรษฐ์

สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (องค์การมหาชน)
เลขที่ 18 ถนนบรมราชชนนี แขวงฉิมพลี เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร 10170
โทรศัพท์ 0 2448 9111, 0 2448 9098
www.tosh.or.th

บทนำ

ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่เริ่มระบาดในประเทศไทยตั้งแต่ปี 2563 ต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันในปี 2564 และมีแนวโน้มที่จะระบาดต่อไปจนถึงปีหน้านั้น ส่งผลกระทบมหาศาลต่อเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิตและพฤติกรรมของคนที่ต้องปรับเปลี่ยนไป สถานประกอบกิจการหลายแห่งต้องปิดตัวลง ไม่สามารถไปต่อได้ จึงทำให้คนตกงาน ขาดรายได้ เกิดภาวะซึมเศร้าและเครียด และที่สำคัญอัตราการฆ่าตัวตายเพิ่มสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

จากวิกฤติการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 นี้ ทำให้สถานประกอบกิจการและแรงงานหรือลูกจ้างจำเป็นต้องปรับตัว ปรับเปลี่ยนรูปแบบในหลาย ๆ ด้าน เช่น รูปแบบการดำเนินงาน รูปแบบในการดำเนินชีวิตและพฤติกรรม เพื่อให้ธุรกิจสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง และแรงงานหรือลูกจ้างมีความปลอดภัยในชีวิต ห่างไกลจากการติดเชื้อโรค COVID-19 ซึ่งสถานประกอบกิจการหลายแห่งได้ปรับตัวและปรับเปลี่ยนการดำเนินงานจากรูปแบบปกติ (เดิม) เป็นรูปแบบออนไลน์มากขึ้น มีการออกนโยบายให้ทำงานที่บ้านได้ (Work From Home) เพื่อลดการพบปะ ลดการรวมตัว รักษาระยะห่าง ลดการสัมผัสและลดการเดินทาง ที่เป็นการช่วยยับยั้งการแพร่กระจายของ COVID-19 และเป็นการปฏิบัติตามมาตรการของรัฐและ ศบค. อีกด้วย

สสปท. เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 และได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ จากการจัดแบบปกติเป็นรูปแบบออนไลน์มากขึ้น เพื่อให้สามารถดำเนินภารกิจงาน กิจกรรมต่อไปได้ และเพื่อให้สามารถส่งเสริม เผยแพร่องค์ความรู้ด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานให้แก่แรงงาน สถานประกอบกิจการและประชาชนทั่วไปได้

ในปีนี้ สสปท. ได้ดำเนินการจัดงานสัมมนาวิชาการด้านความปลอดภัยฯ ผ่านออนไลน์ หรือ “OSH-Up 2021 Webinar” ขึ้น เป็นเวลา 5 วัน หัวข้อสัมมนาที่น่าสนใจมากกว่า 10 หัวข้อ และวิทยากรร่วมถ่ายทอดความรู้มากกว่า 30 ท่าน เพื่อให้แรงงาน สถานประกอบกิจการและประชาชนทั่วไปได้ Upskill-Reskill ในช่วงที่ต้องทำงานที่บ้านหรือระหว่างรอกลับไปทำงานได้ตามปกติ รวมถึงทาง สสปท. ได้ปรับเปลี่ยนวิธีการรับมอบรางวัลจากผลงานโครงการต่าง ๆ เช่น Zero Accident Campaign 2021 ผลงานนวัตกรรมและโครงการพัฒนาสถานประกอบกิจการตามมาตรฐานระบบการจัดการด้านความปลอดภัยฯ โดยดำเนินการจัดส่งรางวัลให้แก่สถานประกอบกิจการที่ได้รับรางวัลทางไปรษณีย์แทน ทั้งนี้เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกและเป็นการปฏิบัติตามมาตรการของรัฐและ ศบค.

ในเล่มสุดท้ายของปีนี้ ทาง สสปท. ได้รวบรวมสรุปเนื้อหาความรู้จากงานสัมมนาวิชาการ OSH-Up 2021 มาลงให้ท่านได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน รวมถึงสรุปผลงานและกิจกรรมที่เราได้ทำการส่งเสริมมาตลอดปี 2564 นี้ และ ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้การสนับสนุน ติดตามและเป็นกำลังใจให้กับเรามาโดยตลอด

01

สรุปเสวนา
“วัฒนธรรมความปลอดภัย ร่วมกันสร้างอย่างไร ให้ยั่งยืนด้วยนโยบาย Safety Thailand”

วันจันทร์ที่ 16 สิงหาคม 2564 เวลา 09.00-12.00 น.

วิทยากร

1. คุณอภิญญา สุจริตตานันท์
   อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน
2. คุณวันทนา ณัฐพูลวัฒน์
   ผู้ตรวจราชการกรม สำนักงานประกันสังคม
3. คุณสุวิทย์ ศรีเพียร
   ผู้อำนวยการสภาองค์การนายจ้างการเกษตรธุรกิจอุตสาหกรรมไทย
4. คุณพนัส ไทยล้วน
   ประธานสภาองค์การลูกจ้างแรงงานแห่งประเทศไทย

ผู้ร่วมอภิปรายและดำเนินการอภิปราย

5. คุณวรานนท์ ปีติวรรณ
   ผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

วงการอุตสาหกรรมของประเทศไทยในทุกวันนี้ มีการพัฒนาก้าวหน้าขึ้นกว่าเมื่อก่อนเป็นอย่างมาก ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้นตามไปด้วย แต่สิ่งหนึ่งที่ยังคงน่าเป็นกังวลคงหนีไม่พ้นการบาดเจ็บหรือการประสบอันตรายของแรงงานที่เกิดขึ้นจากการทำงาน นั่นเอง

หากมองย้อนไปถึงการเกิดอุบัติเหตุในหลาย ๆ ครั้ง อาจมีหลายปัจจัยที่เป็นสาเหตุในการก่อให้เกิดการบาดเจ็บการประสบอันตรายจนถึงขั้นเสียชีวิต แต่หนึ่งในสาเหตุที่เราพบได้บ่อยที่สุด คงหนีไม่พ้นสาเหตุที่เกิดมาจากการกระทำของมนุษย์ ด้วยเหตุนี้ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคีเครือข่าย หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงได้ร่วมมือกันจัดทำโครงการความปลอดภัยและอาชีวอนามัยของประเทศไทย (Safety Thailand) เพื่อสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยและเสริมสร้างความปลอดภัยและคุณภาพชีวิตของคนในชาติให้มีความมั่นคงและยั่งยืน ซึ่งในส่วนของภาครัฐเองก็มีแนวทางในการขับเคลื่อนโครงการดังกล่าว เช่น การสร้างความรับรู้จากสื่อต่าง ๆ การจัดกิจกรรม Zero Accident การสร้างเครือข่ายประชารัฐ ไม่ว่าจะเป็นเครือข่าย Safety Thailand เครือข่ายของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยระดับวิชาชีพ (จป.) หรือเครือข่ายที่ให้การบริการด้านความปลอดภัย เป็นต้น รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง โดยมีเป้าหมายใหญ่ คือ การลดอัตราการประสบอันตรายและลดอัตราการเสียชีวิต

และเพื่อให้สอดรับกับนโยบาย Safety Thailand ของกระทรวงแรงงานนั้น สำนักงานประกันสังคมจึงมีภารกิจหน้าที่ที่สำคัญในการคุ้มครองและพัฒนาสิทธิประโยชน์ รวมถึงการจัดเก็บเงินสมทบและบริหารกองทุนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ลูกจ้างและผู้ประกันตน ทั้งยังมีศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพแรงงาน เพื่อดูแลลูกจ้างที่บาดเจ็บหรือทุพพลภาพให้สามารถฟื้นฟูทางด้านจิตใจและสามารถกลับไปทำงานได้ดังเดิม โดยขับเคลื่อนผ่านทางกลไก 3H ได้แก่

1. Helping คือ การดูแลคุ้มครองลูกจ้าง เร่งรัดการจ่ายสิทธิประโยชน์ให้แก่ผู้ประกันตนโดยเร็ว พร้อมทั้งจัดตั้งศูนย์ร้องทุกข์

2. Health คือ การส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคให้ผู้ประกันตนมีสุขภาพดี ปรับปรุงการตรวจสุขภาพให้ครอบคลุมมากขึ้น

3. Harmless คือ การส่งเสริมความปลอดภัยและลดการประสบอันตรายที่เกี่ยวเนื่องมาจากการทำงานหรือไม่เกี่ยวเนื่องมาจากการทำงาน รวมถึงการร่วมมือกับภาคีเครือข่ายส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงาน การจัดอบรมให้ความรู้ และการจัดตั้งคลินิกโรคจากการทำงาน

อย่างไรก็ตามการขับเคลื่อนโครงการความปลอดภัยและอาชีวอนามัยของประเทศไทย (Safety Thailand) คงไม่อาจขับเคลื่อนไปได้ หากขาดการร่วมมือจากนายจ้างและลูกจ้าง เพราะเรื่องความปลอดภัยไม่ใช่ของใครคนใดคนหนึ่ง แต่จะต้องเกิดจากการร่วมมือกันของทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคีเครือข่าย รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย และหัวใจหลักที่จะทำให้เกิดการลดการประสบอันตรายได้นั้น ก็คงจะหนีไม่พ้นการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน ซึ่งการจะก้าวไปถึงจุดนั้นจำเป็นที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากนายจ้างและลูกจ้างในการสร้างจิตสำนึกด้านความปลอดภัย ให้ความปลอดภัยถือเป็นเรื่องหลัก และเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญไม่แพ้เรื่องอื่น นอกจากนี้นายจ้างเองอาจมีการจัดกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมด้านความปลอดภัยในสถานประกอบกิจการ รวมถึงการให้รางวัล คำชมเชย แก่พนักงานหรือลูกจ้างที่ตระหนักและมีจิตสำนึกที่ดีในเรื่องความปลอดภัย เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจแก่พนักงานคนอื่น ๆ อีกด้วย

ถึงแม้ว่าการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนได้นั้น อาจไม่สามารถที่จะสร้างได้ภายในหนึ่งวัน หนึ่งเดือน หรือหนึ่งปี แต่หากทุกคนมีจิตสำนึกและตระหนักได้ว่า ทำงานอย่างไรจึงจะปลอดภัย และทำให้บ่อยจนเกิดเป็นวิถีในการทำงานที่ปลอดภัยได้นั้น เชื่อว่าความสำเร็จในการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนคงอยู่ไม่ไกลแน่นอน

สรุปเสวนา
“ฝ่าวิกฤตความปลอดภัย ของแรงงานในสังคมไทย อย่างไรให้อยู่รอด”

วันจันทร์ที่ 16 สิงหาคม 64 เวลา 13.00-16.00 น.

วิทยากร

1. รศ.ดร. เฉลิมชัย ชัยกิตติภรณ์
   นายกสมาคมส่งเสริมความปลอดภัยและอนามัยในการทำงาน (ประเทศไทย) ในพระราชูปถัมภ์ฯ
2. รศ.ดร. จุรี วิจิตรวาทการ
   อาจารย์ประจำคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA)
3. คุณลัดดา แซ่ลี้
   ผู้อำนวยการสำนักงานสิทธิประโยชน์ สำนักงานประกันสังคม

ผู้ร่วมอภิปรายและดำเนินการอภิปราย

1. คุณบัญชา ศรีธนาอุทัยกร
   ผู้จัดการสมาคมส่งเสริมความปลอดภัยและอนามัยในการทำงาน (ประเทศไทย) ในพระราชูปถัมภ์ฯ

เชื่อว่าหลาย ๆ คนคงเคยได้ยิน วลีที่ว่า **“งานคือชีวิต”** แต่คำนิยามของวลีนี้คงไม่เหมือนกัน เพราะอยู่ที่มุมมองของแต่ละคน ว่าจะนิยามวลีนี้ว่าอย่างไร ผู้คนส่วนหนึ่งอาจนิยามไว้ว่า งานคือความเป็นตัวตนของเรา หรืองานเป็นการตอบสนองต่อความต้องการอื่น ๆ เพื่อทำให้เราอยู่รอดได้ อย่างไรก็ตาม งานทุกงานถือเป็นงานที่มีคุณค่า ควรมองงานให้เหมือนเป็นครอบครัว และมีความสุขไปกับงานที่ทำ ไม่ใช่ทำเพียงเพื่อแลกเงินอย่างเดียว นอกจากนี้ เราควรมีความเอื้ออาทรความหวังดีแก่เพื่อนร่วมงาน รวมถึงผู้ที่ทำงานประเภท/อาชีพอื่นด้วย ไม่ควรดูหมิ่นดูแคลนงานของผู้อื่น เพราะงานทุกงานมีความสำคัญและมีคุณค่าในตัวของมันเอง ต้องมีการพึ่งพาอาศัยกัน ดังสุภาษิตไทยที่ว่า น้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่า นั่นเอง

เมื่อพูดถึงงานแล้ว สิ่งหนึ่งที่ควรคำนึงถึงด้วยคือ ความปลอดภัยในการทำงาน เราจะทำงานอย่างไรให้มีความปลอดภัย หรือลดความรุนแรง ลดการสูญเสียอันเนื่องมาจากการทำงาน ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงมีการขับเคลื่อนงานด้านความปลอดภัย ตามระเบียบวาระแห่งชาติ “แรงงานปลอดภัยและสุขภาพอนามัยที่ดี” เพื่อใช้เป็นนโยบายและกรอบการดำเนินงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของกระทรวงและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้แรงงานมีความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยที่ดีในการทำงาน โดยแรงงานทั้งในและนอกระบบต้องได้รับการคุ้มครองตามมาตรฐานแรงงานไทย และเน้นความปลอดภัยให้เป็นพื้นฐานสำคัญ

หากถามว่า คุณภาพชีวิตของแรงงานไทยในปัจจุบันนี้เป็นอย่างไร ก็คงจะตอบได้ยาก เพราะในบางกิจการแรงงานก็มีสวัสดิการที่ดี แต่บางกิจการที่อาจจะยังไม่มีความพร้อมมากเพียงพอ สวัสดิการของแรงงานก็อาจลดลงตามลำดับ ซึ่งปัญหานี้ก็อาจจะสะท้อนให้เห็นถึงการจัดการด้านความปลอดภัยที่ยังไม่มีประสิทธิภาพหรือยังไม่ยั่งยืนมากเพียงพอ ถ้าเราแก้ปัญหาจากจุดเริ่มต้นได้ โดยการสร้างคุณภาพชีวิตของแรงงานให้ดีขึ้น ตามเป้าหมาย Sustainable Development Goals (SDGs) คือ ขจัดความยากจน รับรองการมีสุขภาพ ความเป็นอยู่ที่ดีของทุกช่วงอายุ รับรองการศึกษาที่เท่าเทียมกัน เป็นต้น นี่อาจเป็นการยกระดับคุณภาพแรงงานในสังคมไทยให้ดีในอนาคตก็เป็นได้

นอกจากแรงงานไทยที่จะต้องมีการยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีแล้วนั้น แรงงานข้ามชาติก็เป็นแรงงานอีกกลุ่มหนึ่ง ที่ต้องได้รับการดูแลให้เข้าถึงสิทธิและสวัสดิการด้านความปลอดภัย รวมถึงสิทธิในการรักษาพยาบาลด้วย เพราะแรงงานกลุ่มนี้ก็ถือเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนวงการอุตสาหกรรมไทยให้ก้าวหน้าเช่นกัน และในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) การร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ภาคีเครือข่าย หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก็จะเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยจัดการหรือช่วยยับยั้งไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดในกลุ่มแรงงาน ทำให้แรงงานในสังคมไทยมีความปลอดภัยและมีความพร้อมในการทำงานต่อไป

03

สรุปเสวนา
“กฎหมายความปลอดภัย เกี่ยวกับที่อับอากาศ”

วันที่ 17 สิงหาคม 64 เวลา 09.00-10.30 น.

วิทยากร
นางสาวอุมาพร ครองสกุลสุข
นักวิชาการแรงงานชำนาญการ กองความปลอดภัยแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

กฎหมายความปลอดภัยเกี่ยวกับที่อับอากาศที่ทางกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานได้ประกาศออกมานั้น มีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อให้นายจ้าง ลูกจ้างและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้องและควรจัดให้มีการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยในการทำงานในที่อับอากาศ

“กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับที่อับอากาศ พ.ศ. 2562”

แนวทางในการปฏิบัติตามกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับที่อับอากาศ พ.ศ. 2562 เพิ่มความในคำนิยาม **“ที่อับอากาศ”** (Confined Space) ว่าเป็นที่ที่ไม่ได้ออกแบบไว้สำหรับเป็นสถานที่ทำงานอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ เพิ่มคำนิยาม **“สภาพอันตราย”** หมายความว่า สภาพหรือสภาวะที่อาจทำให้ลูกจ้างได้รับอันตรายจากการทำงาน อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

1. มีวัตถุหรือวัสดุที่อาจก่อให้เกิดการจมลงของลูกจ้างหรือทับถมลูกจ้างที่เข้าไปทำงาน
2. มีสภาพที่อาจทำให้ลูกจ้างตก ถูกกัก หรือติดอยู่ภายใน
3. มีสภาวะที่ลูกจ้างมีความเสี่ยงที่จะได้รับอันตรายจากบรรยากาศอันตราย
4. สภาพอื่นใดที่อาจเป็นอันตรายต่อร่างกายหรือชีวิตตามที่อธิบดีประกาศกำหนด และมีประเด็นสำคัญอื่น ๆ เช่น

- เพิ่มการระบุ ระยะเวลาในการจัดเก็บบันทึกผลการตรวจวัด การประเมินสภาพอากาศ และการดำเนินการเพื่อให้สภาพอากาศในที่อับอากาศไม่มีบรรยากาศอันตราย **เป็นอย่างน้อย 1 ปี**
- ให้ผู้ควบคุมงานสามารถควบคุมการทำงานในที่อับอากาศได้หลายจุดการทำงานในบริเวณพื้นที่เดียวกันในคราวเดียวกันก็ได้ แต่ต้องสามารถมาถึงแต่ละจุดการทำงานได้อย่างรวดเร็วในทันทีที่มีเหตุฉุกเฉิน
- เพิ่มหน้าที่ของผู้ควบคุมงานให้ต้องจัดทำ**แผนช่วยเหลือผู้ปฏิบัติงานในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน** และหน้าที่ในการสั่งหยุดการทำงานไว้ชั่วคราวได้**ทันที**
- เพิ่มสิทธิให้ลูกจ้างที่ปฏิบัติงานในที่อับอากาศสามารถปฏิเสธการทำงาน หากเห็นว่าการทำงานนั้นไม่มีความปลอดภัย
- เพิ่ม/เปลี่ยนรายละเอียดและหัวข้อในหนังสืออนุญาตให้ลูกจ้างทำงานในที่อับอากาศ
- เพิ่มหัวข้อ วิธีการปฏิบัติตนและการช่วยเหลือลูกจ้างออกจากที่อับอากาศในกรณีฉุกเฉิน
- เพิ่มหัวข้อ ผลการตรวจสุขภาพของลูกจ้างที่ทำงานในที่อับอากาศโดยมีใบรับรองแพทย์
- ห้ามอนุญาตให้ลูกจ้างหรือบุคคลใดเข้าไปในที่อับอากาศ หากรู้หรือควรรู้ว่าลูกจ้างหรือบุคคลนั้นเป็นโรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจ โรคหัวใจ หรือโรคอื่นซึ่งแพทย์เห็นว่าการเข้าไปในที่อับอากาศอาจเป็นอันตราย
- ให้นายจ้างจัดให้มีหนังสืออนุญาตให้ลูกจ้างทำงานในที่อับอากาศทุกครั้ง โดยอย่างน้อยต้องมีรายละเอียด 12 ข้อตามที่กำหนดประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และหลักสูตรการฝึกอบรม ความปลอดภัยในการทำงานในที่อับอากาศ เพื่อให้นายจ้าง ลูกจ้าง และผู้ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามกฎหมาย ได้อย่างถูกต้องและจัดให้มีการฝึกอบรมความปลอดภัยในการทำงานในที่อับอากาศให้แก่ลูกจ้างทุกคน รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องที่ทำงานในที่อับอากาศ เพื่อให้มีความรู้มีความเข้าใจและมีทักษะที่จำเป็นในการทำงานอย่างปลอดภัยตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งประกาศนี้มีผลบังคับใช้วันที่ 11 เมษายน 2564 เป็นต้นไปมีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้
- นายจ้างจัดให้มีการฝึกอบรมเองได้ กรณีที่ให้มีการฝึกอบรมกับนิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 11
- ต้องแจ้งกำหนดการฝึกอบรมไม่น้อยกว่า 7 วันทำการก่อนการฝึกอบรม และจัดทำรายงานผลการฝึกอบรมตามแนบรายงานที่แนบท้ายประกาศภายใน 30 วันที่เสร็จสิ้นการฝึกอบรม
- การออกหลักฐานแสดงการผ่านการฝึกอบรมให้แก่ผู้ผ่านการฝึกอบรม โดยมีรายละเอียด ชื่อหน่วยงานที่ออกหลักฐานแสดงการผ่านการฝึกอบรม พร้อมระบุข้อความว่า “จัดฝึกอบรมโดยนายจ้าง” หรือ “จัดฝึกอบรมโดยนิติบุคคล” ได้รับอนุญาตตามมาตรา 11 ใบอนุญาตเลขที่ อ.XX-XXX
- มีใบรับรองแพทย์ว่าเป็นผู้มีสุขภาพสมบูรณ์ ร่างกายแข็งแรง ไม่เป็นโรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจ โรคหัวใจ หรือโรคอื่นที่แพทย์เห็นว่าการเข้าไปในที่อับอากาศอาจเป็นอันตรายต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม
- ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่อับอากาศทุกหลักสูตร ต้องเป็นผู้ผ่านการฝึกอบรมการดับเพลิงขั้นต้นตามกฎหมาย

ตารางที่ 1 แสดงการอบรมทุกหลักสูตรมีการระบุจำนวนชั่วโมง ระบุจำนวนวัน และต้องอบรมวันแบบต่อเนื่องโดยเปรียบเทียบระหว่าง กม.ใหม่ 2564 และ กม.เก่า 2562

ลำดับ	ชื่อหลักสูตร	กม.ใหม่ 2564				กม.เก่า 2562			
		ภาคทฤษฎี	ภาคปฏิบัติ	จำนวนชั่วโมงและจำนวนวัน		ภาคทฤษฎี	ภาคปฏิบัติ	จำนวนชั่วโมงและจำนวนวัน	
1	ผู้อนุญาต	5 ชม.	2 ชม.	7 ชม.	1 วันมี (ปฏิบัติ 2 ชม.)	6 ชม.	-	6 ชม.	-

ลำดับ	ชื่อหลักสูตร	กม.ใหม่ 2564				กม.เก่า 2562			
		ภาคทฤษฎี	ภาคปฏิบัติ	จำนวนชั่วโมงและจำนวนวัน		ภาคทฤษฎี	ภาคปฏิบัติ	จำนวนชั่วโมงและจำนวนวัน	
2	ผู้ควบคุมงาน	9 ชม.	3 ชม.	12 ชม.	2 วัน (ต่อเนื่อง)	9 ชม.	3 ชม.	12 ชม.	-
3	ผู้ช่วยเหลือ	12 ชม.	6 ชม.	18 ชม.	3 วัน (ต่อเนื่อง)	10 ชม.	5 ชม.	15 ชม.	-
4	ผู้ปฏิบัติงาน	9 ชม.	3 ชม.	12 ชม.	2 วัน (ต่อเนื่อง)	9 ชม.	3 ชม.	12 ชม.	-
5	ผู้อนุญาต ผู้ควบคุมงาน ผู้ช่วยเหลือ และผู้ปฏิบัติงาน	15 ชม.	9 ชม.	24 ชม.	4 วัน (ต่อเนื่อง)	11 ชม.	5 ชม.	16 ชม.	-

- การอบรมทบทวนการทำงานในที่อับอากาศอย่างน้อย 3 ชม. (ภาคทฤษฎี) ทุก 5 ปีนับแต่วันสุดท้ายของการอบรม ให้แล้วเสร็จภายใน 30 วันก่อนครบกำหนด 5 ปี หากมิได้ดำเนินการนายจ้างต้องจัดให้มีการอบรมแต่ละหลักสูตรใหม่แล้วแต่กรณี

- ผู้ผ่านการฝึกอบรมก่อนประกาศฉบับนี้มาแล้วตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป จะต้องเข้ารับการอบรมทบทวนให้แล้วเสร็จภายใน 90 วันนับตั้งแต่วันประกาศนี้มีผลบังคับใช้

- วิทยากรได้รับการฝึกอบรมหรือเพิ่มเติมความรู้ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในการทำงานไม่น้อยกว่า 6 ชม./ ปี

- ผู้ผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรการเป็นวิทยากรเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานในที่อับอากาศที่กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานยอมรับ ก่อนวันที่ประกาศนี้มีผลบังคับใช้ ให้ถือว่าผู้นั้นมีคุณสมบัติเป็นวิทยากรตามข้อ 16 ของประกาศนี้

ตารางที่ 2 คุณสมบัติวิทยากรผู้ทำการฝึกอบรมภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่ต้องมีอย่างหนึ่งอย่างใด

ข้อที่	คุณสมบัติ		ผ่านการอบรม	ประสบการณ์การทำงานที่อับอากาศ (ปี)	ประสบการณ์การบรรยาย
1	มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีสาขาอาชีวอนามัยหรือเทียบเท่า	-	-	1	24 ชม. ต่อปี
2	เป็นหรือเคยเป็น จป. วิชาชีพ	-	อับอากาศ 18 ชม.	2	24 ชม. ต่อปี
3	เป็นหรือเคยเป็น จป. หัวหน้างาน จป. เทคนิค จป.เทคนิคขั้นสูง	ไม่น้อยกว่า 3 ปี	อับอากาศ 18 ชม.	3	24 ชม. ต่อปี
4	สำเร็จการศึกษาเฉพาะทาง	-	เฉพาะทางในหัวข้อที่บรรยาย	-	24 ชม. ต่อปี

04 |

สรุปเสวนา
“กฎหมายภายใต้ พ.ร.บ. ควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2562”

วันที่ 17 สิงหาคม 64 เวลา 13.00-16.00 น.

ผู้อภิปราย

- คุณสำเริง สาลีวัฒนพงศ์กุล
  นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ กรมควบคุมโรค

ผู้ดำเนินการอภิปราย

- คุณปิ่นเจ้า ทันศรี
  นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ กรมควบคุมโรค

“กฎหมายภายใต้ พ.ร.บ. ควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2562” ที่ทางกรมควบคุมโรคได้ประกาศออกมานั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายและกลไกการเฝ้าระวัง การป้องกันและการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม ภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2562

เจาะลึก ที่มา และเจตนารมณ์ ภายใต้ พ.ร.บ. ควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2562 เพื่อให้ทราบขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายและกลไกการเฝ้าระวัง การป้องกัน และการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม ภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2562

ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ 22 พฤษภาคม 2562 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 19 กันยายน 2562 ประกอบด้วย 8 หมวด ทั้งหมด 53 มาตรา ได้แก่

หมวด 1 บททั่วไป
หมวด 2 คณะกรรมการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม
หมวด 3 คณะกรรมการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมจังหวัด และคณะกรรมการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมกรุงเทพมหานคร
หมวด 4 อาชีวเวชกรรมและเวชกรรมสิ่งแวดล้อม
หมวด 5 การเฝ้าระวังโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม
หมวด 6 การป้องกันและการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม
หมวด 7 พนักงานเจ้าหน้าที่
หมวด 8 บทกำหนดโทษ

เจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้ เพื่อให้ประชาชน ได้แก่ ลูกจ้าง ผู้ปฏิบัติงาน แรงงานนอกระบบ และประชาชนที่ได้รับหรืออาจได้รับมลพิษ ได้รับการดูแลสุขภาพอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ ทันเหตุการณ์ด้วยมาตรฐาน การให้บริการแบบเดียวกัน รายละเอียดในบทกฎหมายนั้น กล่าวถึงนายจ้าง ผู้จ้างงาน ตามกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน ต้องดำเนินการและดูแลสุขภาพของลูกจ้าง ผู้รับงานไปทำที่บ้าน

อย่างไรไม่ให้เกิดโรคจากการประกอบอาชีพ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษต้องดำเนินการอย่างไรในการเฝ้าระวังสุขภาพของประชาชนไม่ให้ได้รับมลพิษจนนำไปสู่การเป็นโรคจากสิ่งแวดล้อม การสอบสวนโรคของพนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือหน่วยปฏิบัติการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมประโยชน์ที่ได้จากการมีกฎหมายว่าด้วยการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม

หมวดที่ 5 การเฝ้าระวังโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม (มาตรา 29 มาตรา 30 และมาตรา 31) ให้ดำเนินการ ดังนี้

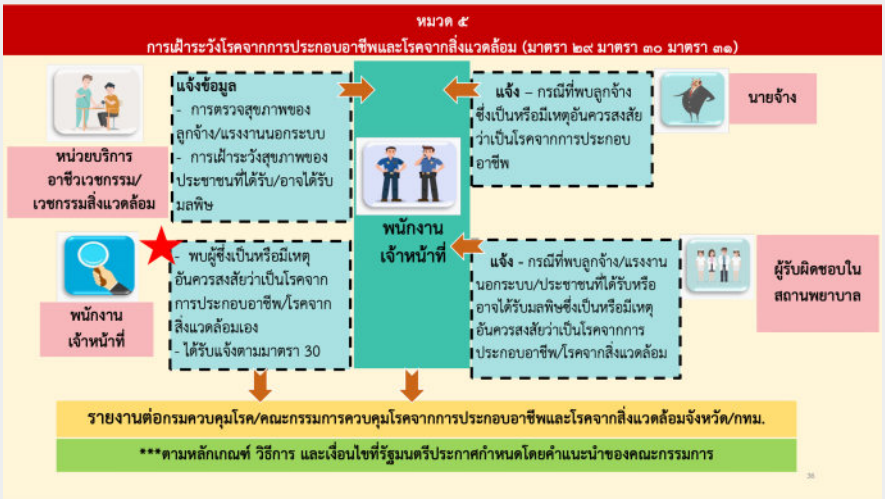

ที่มา : กรมควบคุมโรค สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม, 2562

หมวดที่ 6 การป้องกันและการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม ให้ดำเนินการ ดังนี้

ที่มา: กรมควบคุมโรค สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม, 2562

สรุปหน้าที่ของนายจ้างและเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษตาม พ.ร.บ. ควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม

หน้าที่ของนายจ้าง

1. แจ้งข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับการเฝ้าระวัง การป้องกัน และการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพแก่ลูกจ้าง (มาตรา 8)
2. จัดให้มีการตรวจสุขภาพลูกจ้าง โดยหน่วยบริการตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด (มาตรา 26)
3. แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่พบลูกจ้างซึ่งเป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคจากการประกอบอาชีพในสถานประกอบกิจการ (มาตรา 30)
4. นำลูกจ้างซึ่งเป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคจากการประกอบอาชีพไปรับการตรวจวินิจฉัยโรครักษาพยาบาลหรือฟื้นฟูสมรรถภาพ (มาตรา 33)

หน้าที่ของเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ

1. แจ้งข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับการเฝ้าระวัง การป้องกัน หรือการควบคุมโรคจากสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชนที่ได้รับหรืออาจได้รับมลพิษ (มาตรา 8)
2. จัดให้มีการเฝ้าระวังสุขภาพ โดยหน่วยบริการตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด (มาตรา 28)
3. นำประชาชนที่ป่วยหรือมีเหตุอันสงสัยว่าป่วยเป็นโรคจากสิ่งแวดล้อมไปรับการตรวจวินิจฉัยโรค รักษาพยาบาล หรือฟื้นฟูสมรรถภาพ (มาตรา 33)

05

สรุปเสวนา
“การป้องกันและลดปัญหาอุบัติภัยร้ายแรง ในโรงงานอุตสาหกรรม: เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”

วันที่ 18 สิงหาคม 64 เวลา 9.00-12.00 น.

ผู้อภิปราย

- ดร.วิฑูรย์ สิมะโชคดี
  นายกสมาคมวิศกรรมความปลอดภัย
- รศ.ดร.วิริศ อัมระปาล
  ผู้ว่าการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- คุณจรีพร จารุกรสกุล
  ประธานคณะกรรมการบริษัทและประธานเจ้าหน้าที่บริหารกลุ่มบริษัท WHA Corporation จำกัด (มหาชน)
- คุณกฤษฎา ชัยกุล
  ผู้จัดการภาคพื้นเอเชียแปซิฟิกด้านความปลอดภัยกระบวนการผลิตโรงกลั่นน้ำมัน Chevron USA

ผู้ดำเนินการอภิปราย

- ดร.เด่นศักดิ์ ยกยอน
  อาจารย์ภาควิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

เข้าใจ

- อุบัติภัยร้ายแรงในโรงงานอุตสาหกรรม (Major Hazard) ได้แก่ การเกิดไฟไหม้ สารเคมี รั่วไหล และการระเบิด ซึ่งโอกาสที่จะทำให้เกิดอันตรายของกระบวนการผลิตและอุบัติเหตุร้ายแรง โดยเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะต้องมีมาตรการป้องกันและมาตรการที่จะลดความเสี่ยงหรือควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในที่ยอมรับได้ หรือต่ำ รวมไปถึงลดระดับความรุนแรงและความสูญเสียไม่ให้ลุกลามจนเกิดเป็น วินาศภัย (Catastrophic) และต้องมั่นใจว่ามาตรการในการป้องกันและลดผลกระทบนั้นสามารถป้องกันได้จริง

- สถานประกอบกิจการประเภทผลิตสารเคมี วัตถุอันตราย ที่ตั้งในนิคมอุตสาหกรรม ตามท้ายบัญชีบังคับฯ ของการนิคมอุตสาหกรรม ที่เข้าข่ายต้องดำเนินการตามระบบการจัดการความปลอดภัย กระบวนการผลิต (Process Safety Management: PSM)

- หน่วยงานราชการควรร่วมมือในการทำงาน ทำข้อตกลงร่วมกันเพื่อลดภาระให้กับภาคเอกชนในเรื่องของการดำเนินการตามกฎหมาย เนื่องจากมีความทับซ้อนของกฎหมายทำให้ภาคเอกชนต้องดำเนินงานซ้ำซ้อน

- หน่วยงานเอกชนต้องสื่อสารให้ชุมชนทราบถึงกระบวนการผลิต ชนิดของสารเคมี ความอันตรายของสารเคมี ปริมาณการจัดเก็บ การปฏิบัติตัวเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน โรงงานมีมาตรการในการควบคุมและป้องกันอย่างไรเพื่อให้เกิดความเชื่อใจ

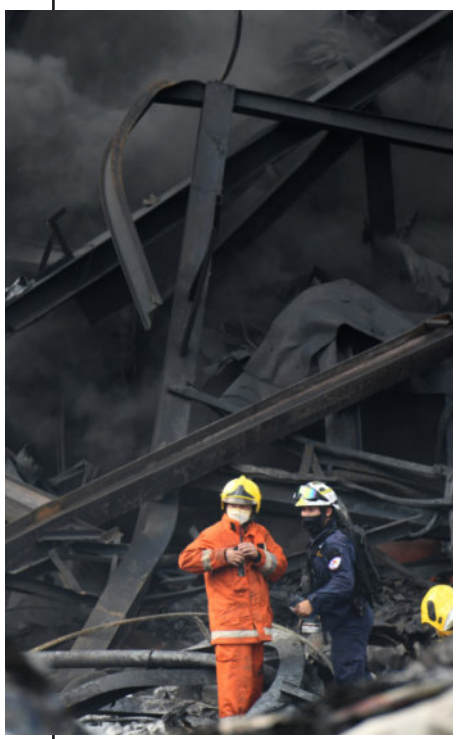

เข้าถึง

- สถานประกอบกิจการประเภทที่เข้าข่าย ต้องดำเนินการตามข้อบังคับฯ PSM จะต้องมีการตรวจ ประเมินภายใน (Internal Audit) และตรวจประเมินภายนอก (External Audit) รวมไปถึงการสื่อสารไปยังชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการ

- การบริหารการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยการสร้างเป็นเครือข่ายเพื่อบูรณาการทำงานร่วมกัน ในการพัฒนาด้านความปลอดภัย การสื่อสาร การเข้าถึงข้อมูลและข่าวสาร การแจ้งเหตุการณ์ฉุกเฉิน การสร้างความร่วมมือร่วมกัน โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มโรงงาน 2. ชุมชน 3. หน่วยงานท้องถิ่น

พัฒนา

- การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยนำผล การทบทวนทั้ง Internal Audit และ External Audit รวมถึง การถอดบทเรียนจากการสอบสวนอุบัติการณ์ ต่างๆ เพื่อจัดทำมาตรการควบคุมป้องกัน และยกระดับมาตรฐาน ความปลอดภัยต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง

- ควรจะต้องมีการพัฒนากลไกของผู้มีส่วนได้เสีย ความร่วมมือ พันธมิตรทั้งในภาคราชการและโรงงาน

- ควรบูรณาการความรู้ วิธีการประเมินความเสี่ยง ที่มีความหลากหลายนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริง

- การใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย เช่น งานโลจิสติกใช้เครื่องจักรในงานซ้ำซ้อนแทนคนในกรณีการเกิดการระบาดของโรคโควิด-19 การใช้ Fire pump sensor SKADA เพื่อทดแทนในกรณี Fire pump ไม่ทำงาน การใช้กล้อง CCTV หรือโดรนในพื้นที่ขนาดใหญ่ การใช้ระบบเซนเซอร์ในการตรวจจับคุณภาพอากาศ การตรวจเช็คน้ำเสียก่อนปล่อยออกสู่แหล่งน้ำสาธารณะ

วิธีการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินของอุบัติภัยร้ายแรง

โดยภาพรวมของการจัดการเตรียมความพร้อม และการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน สามารถจำแนกในระดับของสถานประกอบการสามารถจัดการได้ด้วยตนเอง หากมีความรุนแรงจนถึงขั้นที่ไม่สามารถควบคุมได้ อาจต้องขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอก ซึ่งต้องมีการบูรณาการในรูปการจัดตั้งทีมสำหรับภูมิภาค เพื่อร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานเอกชน ที่มีความชำนาญการเข้าตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน ดังตัวอย่างในบางประเทศที่มีการจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการสอบสวนและถอดบทเรียนจากอุบัติภัยร้ายแรง เช่น Chemical Safety and Hazard Investigation Board (CSB), USA

การยกระดับอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ได้มีการกำหนดเกณฑ์การเป็นเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (Eco Industrial Town) 5 มิติ โดยพิจารณาถึง

1. มิติกายภาพ โดยมีเป้าหมาย เพื่อการพัฒนาพื้นที่ ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ อาคารโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมให้มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2. มิติเศรษฐกิจ โดยมีเป้าหมาย เพื่อสร้างปัจจัยที่เอื้อต่อการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจชุมชน ท้องถิ่น

3. มิติสิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าหมาย เพื่อการใช้ทรัพยากรและพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพในกระบวนการผลิต การบริการจัดการพลังงาน ระบบการผลิตและผลิตภัณฑ์มลภาวะทางเสียง กลิ่น ฝุ่นควัน ความเดือนร้อนรำคาญ ความปลอดภัยต่อสุขภาพ การพึ่งพาเกื้อกูลซึ่งกันและกันทางอุตสาหกรรม

4. มิติสังคม โดยมีเป้าหมายเพื่อคุณภาพชีวิตและสังคมที่ดีของพนักงานทั้งของนิคมอุตสาหกรรม และชุมชนโดยรอบนิคมอุตสาหกรรมมีคุณภาพชีวิตและสวัสดิการที่ดี

5. มิติการบริหารจัดการ โดยมีเป้าหมายเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่อย่างมีส่วนร่วม ยกระดับการกำกับดูแลโรงงาน ส่งเสริมให้โรงงานเข้าสู่ระบบบริการจัดการระดับสากลและประเทศ การรณรงค์ส่งเสริมให้โรงงานประยุกต์ใช้นวัตกรรม เครื่องมือการจัดการ ระบบบริหารจัดการใหม่ๆ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและจัดทำรายงาน

06

สรุปสัมมนาออนไลน์ด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการการทำงาน ของประเทศไทยในยุค COVID-19

วันที่ 18 สิงหาคม 2564 เวลา 13.00 - 16.00 น.

หัวข้อ การจัดการเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการผลิตเพื่อความปลอดภัย

วิทยากร

1. ดร.เด่นศักดิ์ ยกยอน อาจารย์ภาคอาชีวอนามัยและความปลอดภัย คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. คุณพรชัย เรืองจิตชัชวาลย์ ผู้จัดการแผนกความปลอดภัย อาชีวอนามัย สิ่งแวดล้อม และการรักษาความปลอดภัย บริษัท เอชเอสพีพี (ประเทศไทย) จำกัด
3. คุณกุลพัฒน์ ตันนะไพบูรณ์ ผู้จัดการแผนกความปลอดภัย กระบวนการผลิต ด้านการจัดการการเปลี่ยนแปลง บริษัท เอสซีจี เคมิคอลส์ จำกัด

การจัดการการเปลี่ยนแปลง (Management of Change ; MOC) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระบบบริหารความเสี่ยง (Manage risk) เพื่อให้มั่นใจได้ว่า “การเปลี่ยนแปลง” ที่จะเกิดขึ้นนั้นไม่ก่อให้เกิดอันตรายชนิดใหม่ขึ้นในกระบวนการผลิต หรือเพิ่มความเสี่ยงของอันตรายชนิดเดิมมากขึ้นโดยไม่มีใครรู้

คำจำกัดความ

1. การจัดการการเปลี่ยนแปลง (Management of Change; MOC) หมายถึง กระบวนการที่จัดการการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มั่นใจว่าความเสี่ยงด้านอาชีวอนามัย ความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม จะได้รับการชี้บ่ง ประเมินผล และกำหนดมาตรการบรรเทาและควบคุมที่เหมาะสม โดยผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่เกี่ยวข้อง

2. ความเสี่ยงด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย สภาพแวดล้อมในการทำงาน และสิ่งแวดล้อม (Occupational Safety Health and Environmental Risk) หมายถึง ผลลัพธ์ของความน่าจะเกิดอันตรายและผลจากอันตรายนั้น โดยความเสี่ยงในระดับสูงจำเป็น ต้องเพิ่มมาตรการควบคุม

3. การเปลี่ยนแปลงถาวร (Permanent Change) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องในกระบวนการผลิต ซึ่งแตกต่างไปจากสิ่งที่กำหนดไว้จากการออกแบบ ดั้งเดิมและมีการใช้งานอย่างถาวรหลังจากเปลี่ยนแปลงเรียบร้อย

4. การเปลี่ยนแปลงชั่วคราว (Temporary Change) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงเพื่อใช้งานตามวัตถุประสงค์ในระยะเวลาที่กำหนดและจะต้องดำเนินการเปลี่ยนกลับคืนสู่ภาวะปกติ เมื่อการใช้งานเสร็จสิ้น โดยมีระยะเวลาไม่เกิน 90 วัน การเปลี่ยนแปลงประเภทนี้มักจะนำมาใช้เพื่อให้การดำเนินงานในขณะที่ชิ้นส่วนของอุปกรณ์ได้รับการซ่อมแซมหรือเปลี่ยนกระบวนการเปลี่ยนแปลงชั่วคราว ซึ่งระยะเวลาที่เสนอสำหรับการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวจะต้องระบุไว้อย่างชัดเจนในแบบขออนุญาตการจัดการการเปลี่ยนแปลง

5. การเปลี่ยนแปลงแบบฉุกเฉิน (Emergency Change) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในกรณีเร่งด่วน เช่น เกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินในกระบวนการผลิต จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงอุปกรณ์ เครื่องมือ หรือ วิธีการทำงานต่างจากภาวะปกติ แต่ต้องคำนึงถึงการชี้บ่ง ประเมิน และควบคุมอันตราย อย่างเคร่งครัดตามหลักการบริหารการเปลี่ยนแปลง

6. การเปลี่ยนแปลงที่เท่าเทียมกัน (Replacement-in-Kind; RIK) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เหมือนเดิมทุกประการ หรือการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปตามที่กำหนดไว้จากการออกแบบดั้งเดิม

7. การเปลี่ยนแปลงที่ไม่เท่าเทียมกัน (Not Replacement-in-Kind; N-RIK) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่ไม่เหมือนเดิมทุกประการหรือการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างจากที่กำหนดไว้จากการออกแบบดั้งเดิม

บทบาทหน้าที่สำหรับการจัดการการเปลี่ยนแปลง

1. ผู้ริเริ่มการเปลี่ยนแปลง (MOC Originator) มีหน้าที่จัดเตรียมข้อมูลพื้นฐานและเอกสารประกอบที่เกี่ยวข้องกับงานที่จะดำเนินการเปลี่ยนแปลง พิจารณาและนำเสนอรายชื่อสมาชิกที่เกี่ยวข้องในการร่วมประเมินอันตราย รวมถึงประสานงานร่วมกับบุคลากรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนการทบทวนความปลอดภัย ก่อนการเริ่มเดินเครื่องจักร อุปกรณ์ และเครื่องมือ ติดตามรายการดำเนินการคงค้างทั้งหมด และเป็นผู้ยื่นขออนุมัติปิดงานการเปลี่ยนแปลงตามระบบ

2. คณะทำงานทบทวนการเปลี่ยนแปลง (MOC Review Team) ควรประกอบด้วยตัวแทนจากหน่วยงานผลิต หน่วยงานบำรุงรักษา เจ้าหน้าที่ความปลอดภัย และ/หรือหน่วยงานความปลอดภัยเป็นพื้นฐานรวมถึงผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน โดยคณะทำงานมีหน้าที่ดังนี้

1) ให้ความร่วมมือ สนับสนุน และให้ข้อเสนอแนะในการประเมินอันตราย และความเสี่ยงของงานที่จะดำเนินการเปลี่ยนแปลงโดยเครื่องมือที่เหมาะสม ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
2) ดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะทำงานทบทวนการเปลี่ยนแปลง หรือผู้อนุมัติการเปลี่ยนแปลง รวมถึงการตรวจสอบและแก้ไขรายการคงค้างต่าง ๆ จนแล้วเสร็จ
3) ให้คำปรึกษา แนะนำ และชี้แนะแนวทางการจัดการการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสม

3. ผู้อนุมัติการเปลี่ยนแปลง (MOC Authorizer) มีหน้าที่ดังนี้

1) พิจารณาความครบถ้วนของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาสำหรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และให้การสนับสนุนทางด้านบุคลากรที่จำเป็น
2) พิจารณาอนุมัติการเปลี่ยนแปลงจากผลการประเมิน และมาตรการควบคุมทั้งหมดที่ได้จากการทบทวนของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขา
3) พิจารณาอนุมัติการเริ่มเดินเครื่องจักร อุปกรณ์ และเครื่องมือ
4) ทวนสอบในขอบเขตที่รับผิดชอบเพื่อป้องกันการดำเนินการเปลี่ยนแปลงโดยไม่มีการขออนุมัติ และเน้นย้ำถึงความสำคัญของกระบวนการ รวมถึงติดตามรายการการเปลี่ยนแปลงที่คงค้างอย่างสม่ำเสมอ

ขั้นตอนการดำเนินการจัดการการเปลี่ยนแปลง

1. ระบุปัญหา/โอกาส และ ขออนุมัติต้องการเปลี่ยนแปลง ผู้ริเริ่มการเปลี่ยนแปลงพิจารณาว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นไปตามเงื่อนไขแนวปฏิบัติการจัดการการเปลี่ยนแปลงฉบับนี้หรือไม่ เพื่อดำเนินการกรอกข้อมูลในแบบคำขออันประกอบด้วยข้อมูลที่เกี่ยวข้องดังกล่าว โดยจะต้องทำการประเมินเบื้องต้นก่อนการเปลี่ยนแปลง ระบุผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องในแต่ละสาขา และนำเสนอแบบคำขอให้กับผู้อนุมัติขั้นต้นเพื่อตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสาร

2. ประเมินความเสี่ยงของการเปลี่ยนแปลง ผู้ริเริ่มการเปลี่ยนแปลงดำเนินการประสานงานนัดประชุมร่วมกับคณะทำงานทบทวนการเปลี่ยนแปลง เพื่อทำการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงของการเปลี่ยนแปลง โดยร่วมกันดำเนินการวิเคราะห์อันตราย (Hazard Analysis) รวมถึงระบุแนวทางและวิธีการควบคุม กรณีที่อันตรายหรือความเสี่ยงนั้นอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับไม่ได้ และเมื่อดำเนินการวิเคราะห์อันตรายสมบูรณ์แล้ว เอกสารสนับสนุนทั้งหมดจะต้องแนบไปกับแบบขออนุญาตการจัดการการเปลี่ยนแปลงเพื่อขออนุมัติในลำดับถัดไป

3. อนุมัติการเปลี่ยนแปลง ผู้ริเริ่มการเปลี่ยนแปลงดำเนินการรวบรวม ทวนสอบเอกสารที่ได้รับการพิจารณาจากคณะทำงานทบทวนการเปลี่ยนแปลงทั้งหมด เพื่อเตรียมนำเสนอผู้มีอำนาจอนุมัติ ซึ่งการอนุมัติจะต้องสอดคล้องกับอำนาจดำเนินการที่ทางบริษัทกำหนด เมื่อเอกสารได้รับการอนุมัติ ผู้ริเริ่มการเปลี่ยนแปลงสามารถดำเนินการตามที่ร้องขอ และให้ดำเนินการแจกจ่ายสำเนาเอกสารให้กับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. ดำเนินการเปลี่ยนแปลง ผู้ริเริ่มการเปลี่ยนแปลงควบคุมการเปลี่ยนแปลงและตรวจสอบให้การทำงานเป็นไปอย่างถูกต้องและปลอดภัย ตามที่ระบุไว้ในเอกสารการเปลี่ยนแปลงที่ได้รับการอนุมัติและต้องเตรียมความพร้อมสำหรับรายการที่สำคัญดังนี้

1) ขั้นตอนการปฏิบัติงาน และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลง
2) การฝึกอบรมให้กับทุกคนที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง
3) สื่อสารการศึกษาความเป็นอันตรายให้กับทุกคนที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ

5. ตรวจสอบ และเริ่มเดินเครื่องจักร อุปกรณ์ และเครื่องมือ เมื่อการเปลี่ยนแปลงดำเนินการใกล้เสร็จสมบูรณ์ ผู้ริเริ่มการเปลี่ยนแปลงต้องดำเนินการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องเรื่องการทบทวนความปลอดภัยก่อนเริ่มเดินเครื่องจักร อุปกรณ์ และเครื่องมือ เพื่อเริ่มกระบวนการทบทวนความปลอดภัยตามขั้นตอนของบริษัท รวมถึงจัดทำรายงานสรุปผลการทบทวนความปลอดภัยก่อนเริ่มปฏิบัติงานและนำเสนอต่อผู้ที่มีอำนาจอนุมัติ ทั้งนี้ผู้ริเริ่มการเปลี่ยนแปลงจะต้องดำเนินการประสานงานและเตรียมความพร้อมเพื่อเริ่มเดินเครื่องจักร อุปกรณ์ และเครื่องมือตามแผนงาน

6. ทวนสอบ และปิดงาน เมื่อการเดินเครื่องจักร อุปกรณ์ และเครื่องมือเสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อย ผู้ริเริ่มการเปลี่ยนแปลงต้องดำเนินการรวบรวมและตรวจสอบเอกสารขออนุญาตการจัดการการเปลี่ยนแปลงและเอกสารประกอบทั้งหมดและติดตามการดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องคงค้าง รวมถึงดำเนินการยื่นขออนุมัติการปิดงานกับผู้มีอำนาจ

07

สรุปเสวนาหัวข้อ
“การประเมินสุขภาพลูกจ้างกรณีใช้สารเคมี”

วันที่ 19 สิงหาคม 2564 เวลา 9.00 - 12.00 น.

วิทยากร

1. รศ.ดร. ประมุข โอศิริ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. อาจารย์นัฐชานนท์ เขาราธ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. นางสาวสุภัค ภู่ภูมิรัตน์ บริษัท ไทยอาซาฮีเคมีภัณฑ์ จำกัด

การเสวนา แบ่งออก เป็น 3 หัวข้อ ดังนี้

1. การจัดการความเสี่ยงด้านความปลอดภัย และสุขภาพในการทำงาน

การจัดการความเสี่ยงด้านความปลอดภัย (Risk Management) เป็นการดำเนินงานจัดการความเสี่ยงและการประเมินความเสี่ยงในสถานประกอบกิจการ โดยครอบคลุมถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับพนักงาน ทรัพย์สินชุมชน และสิ่งแวดล้อม ดังนั้น สถานประกอบกิจการต่าง ๆ ที่มีความเสี่ยงจากอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการ จำเป็นต้องดำเนินการจัดการความเสี่ยงด้านความปลอดภัย มีหลักการสำคัญในการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การชี้บ่งอันตราย (Hazard Identification) ต้องทำการแจกแจงความเสี่ยงต่าง ๆ ที่แอบแฝงอยู่ในขั้นตอนการประกอบกิจการ โดยใช้วิธีทางเทคนิค Checklist What-if Analysis Hazard and Operability Study (HAZOP) Fault Tree Analysis (FTA) Failure Mode and Effect Analysis (FMEA) Event Tree Analysis (ETA) JSA หรือ Task Analysis

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความเสี่ยง (Risk Evaluation) หรือการจัดระดับความเสี่ยง (Risk Rating) การประเมินความเสี่ยง (Risk Evaluation) ต้องทำการวิเคราะห์ปัจจัยหรือสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นสาเหตุทำให้ อันตรายที่แอบแฝงอยู่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุและเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ โดยพิจารณาถึงโอกาสและความรุนแรงของเหตุอันตรายเหล่านั้น จะได้ระดับความเสี่ยง เป็นความเสี่ยงสูง ปาน กลาง ยอมรับได้ และต่ำ

ขั้นตอนที่ 3 การจัดทำแผนงานจัดการความเสี่ยง (Risk Treatment Plan) ต้องจัดทำแผนการดำเนินงานในการกำหนดมาตรการความปลอดภัยที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพในการจัดการความเสี่ยงจากอันตรายที่อาจเกิดขึ้น มาตรการ ป้องกัน โดยพิจารณาดำเนินการวางแผนลดความเสี่ยงสูง ปานกลางให้อยู่ในระดับต่ำหรือยอมรับได้ โดยใช้หลักการ ยกเลิก ทดแทน ควบคุม รวมถึงการใช้อุปกรณ์คุมครองความปลอดภัยส่วนบุคคล

2. การประเมินความเสี่ยงสุขภาพกรณีใช้สารเคมีในสถานประกอบการ

การประเมินความเสี่ยงสุขภาพกรณีใช้สารเคมีในสถานประกอบการ มีความสำคัญเพราะการประเมินความเสี่ยงทำให้สามารถจัดลำดับความสำคัญในการตัดสินใจ สุขภาพลูกจ้างร่างกาย และจิตใจที่เป็นปกติ สามารถเลือกใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง เหมาะสมและปลอดภัย ส่งผลให้สถานประกอบกิจการมีความยั่งยืนในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

การประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพของลูกจ้างในกรณีใช้สารเคมีอันตราย มีขั้นตอนดังนี้

การชี้บ่งอันตราย (Hazard Identification)

1. การอธิบายลักษณะของอันตราย (Hazard Characterization)
2. การประเมินการได้รับสัมผัส (Exposure Assessment)
3. การอธิบายลักษณะความเสี่ยง (Risk Characterization)
4. การบริหารจัดการความเสี่ยง (Risk Management)

ปัจจัยสำคัญในการประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพของลูกจ้าง ได้แก่ ข้อมูลในการใช้ประเมินความรู้ความสามารถทักษะของผู้ประเมิน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ผลการทดสอบและการตรวจวัดที่เหมาะสม

5. การควบคุมการรับสัมผัสสารเคมี และควบคุมที่แหล่งกำเนิด การนำผลการตรวจวัดเทียบกับ ผลการตรวจสุขภาพตามปัจจัยเสี่ยง

3. มาตรฐานประเมินความเสี่ยง สุขภาพลูกจ้างกรณีใช้สารเคมีอันตราย

สถานประกอบการอุตสาหกรรม เป็นอุตสาหกรรมขั้นต้นในการผลิตสารเคมี (คิดเป็นร้อยละ 42 ของอุตสาหกรรมทั่วโลก) สถานประกอบกิจการต้องวางแผนนำไปใช้ และปฏิบัติ ตรวจสอบแก้ไขและทบทวนการจัดการโดยจัดทำเป็นเอกสาร และปฏิบัติจริง อันคงไว้ซึ่งระบบการจัดการของมาตรฐานการประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพของลูกจ้าง ในกรณีใช้สารเคมีอันตราย พร้อมทั้งปรับปรุงให้เกิดประสิทธิผลอย่างต่อเนื่องโดยให้สอดคล้องกับข้อกำหนดมาตรฐาน

ข้อกำหนดที่ 1 องค์ประกอบมาตรฐานการประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพลูกจ้างในกรณีใช้สารเคมีอันตราย ประกอบด้วย

- คณะทำงานประเมินความเสี่ยง มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. มีความรู้ในงาน กิจกรรม กระบวนการผลิตที่มีการทำงานเกี่ยวกับสารเคมี
2. มีความรู้ ความเข้าใจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
3. มีความรู้ ความเข้าใจด้านการประเมินความเสี่ยงสุขภาพลูกจ้าง กรณีใช้สารเคมี และการบริหารจัดการความเสี่ยง

- คณะจัดการความเสี่ยง ได้แก่ ผู้แทนฝ่ายบริหารด้านการประเมินความเสี่ยงสุขภาพลูกจ้าง เช่น ผู้จัดการฝ่ายผลิต ผู้จัดการฝ่ายซ่อมบำรุงรักษา ผู้จัดการฝ่ายบุคคล วิศวกรประจำโรงงาน เจ้าหน้าความปลอดภัยวิชาชีพ หัวหน้างานฝ่ายต่างๆ เป็นต้น และมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. มีความเป็นผู้นำ
2. มีความเข้าใจในระบบ
3. มีความสามารถในการบริหารจัดการ
4. มีทักษะในการสื่อสาร
5. มีความตั้งใจและเห็นความสำคัญของการประเมินความเสี่ยง
6. มีความสามารถในการจูงใจ เป็นที่ยอมรับ สามารถให้ความเชื่อถือจากบุคลากรหน่วยงานอื่น ๆ ได้

- คณะประเมินความเสี่ยง ผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ โดยคัดเลือกจากผู้แทนที่มีตำแหน่งที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ทำงาน วิศวกร ช่างซ่อมบำรุง เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน เป็นต้น และมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. มีความเข้าใจในระบบความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
2. มีทักษะในการสื่อสาร
3. มีความตั้งใจและเห็นความสำคัญของการประเมินความเสี่ยง

ข้อกำหนดที่ 2 การประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพลูกจ้างในกรณีใช้สารเคมีอันตราย

1. การชี้บ่งอันตราย (Hazard Identification)
2. การอธิบายลักษณะของอันตราย (Hazard Characterization)
3. การประเมินการได้รับสัมผัส (Exposure Assessment)
4. การอธิบายลักษณะความเสี่ยง (Risk Characterization)

ข้อกำหนดที่ 3 การบริหารจัดการความเสี่ยง

1. การกำจัดหรือแก้ไขความเสี่ยงโดยทันที
2. การเพิ่ม (ปรับปรุง/เปลี่ยนแปลง) มาตรการหรือแผนการควบคุมความเสี่ยงที่มีอยู่
3. การคงไว้ซึ่งแผนการควบคุมความเสี่ยงและมาตรการที่มีอยู่

U8

สรุปเสวนา
“การอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อประเมินความเสี่ยงทางการยศาสตร์”

วันที่ 19 สิงหาคม 64 เวลา 13.00-14.30 น.

ผู้อภิปราย

- ผศ.ดร. ธีรพันธ์ แก้วดอก
  อาจารย์คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ดร.เอกราช สมบัติสวัสดิ์
  นักวิจัย วิทยาลัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- กภ.นภัทร ปุตสะ
  อาจารย์สาขาวิชากายภาพบำบัด คณะกายภาพบำบัด มหาวิทยาลัยมหิดล

1. แนวทางการประเมินความเสี่ยงทางการยศาสตร์

1.1 ความสำคัญการดำเนินงานการยศาสตร์

1) เป็นการส่งเสริมและดำรงไว้ซึ่งความสมบูรณ์ที่สุดของสุขภาพ ร่างกาย จิตใจ และความเป็นอยู่ที่ดี

2) เป็นการป้องกันไม่ให้ผู้ปฏิบัติงานสุขภาพเสื่อมโทรม หรือผิดปกติ จากสภาวะในการทำงานต่าง ๆ

3) เป็นการปกป้องผู้ปฏิบัติงานไม่ให้ทำงานที่เสี่ยงอันตรายซึ่งจะทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ

4) เป็นการจัดให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทำงานในสภาวะที่เหมาะสมกับความสามารถของร่างกาย และจิตใจ

5) เป็นการปรับงานให้เหมาะสมกับคนและการปรับคนให้เหมาะสมกับสภาพการทำงาน

1.2 การประเมินความเสี่ยงทางการยศาสตร์

เนื่องจากคนต้องปฏิบัติงาน และอยู่ในสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยอาจสัมผัสกับปัจจัยเสี่ยงทางด้านการยศาสตร์ ซึ่งอาจจะเกิดความเสี่ยงต่อร่างกายได้ อย่างเช่น ทำให้เกิดความไม่สะดวกสบาย ความไม่ปลอดภัย เกิดอุบัติเหตุ สุขภาพกายและใจ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องมีการประเมินความเสี่ยงทางการยศาสตร์

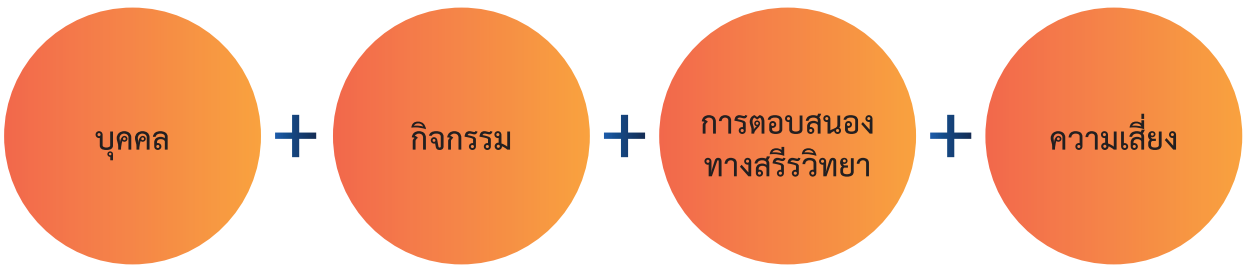

การยศาสตร์จะศึกษาความแตกต่างของแต่ละบุคคล ได้แก่

1) ทางกายภาพ เช่น น้ำหนัก ส่วนสูง การศึกษา ภูมิหลังแต่ละคน เป็นต้น

2) สรีรวิทยา เช่น การรับรู้ต่างๆ การตอบสนอง ความรู้ ความคิด ประสบการณ์ เป็นต้น

3) การใช้พลังงานของร่างกาย ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการใช้งานของร่างกาย

1.3 การดำเนินงานการยศาสตร์ในสถานประกอบกิจการ

1) การค้นหาปัญหา (Risk Identification) โดยใช้การสำรวจ สังเกตการทำงาน สอบถาม บันทึกการทำงาน หรือ Worker, Task, Tools, ENV หรือแบบสังเกต แบบสำรวจ สัมภาษณ์ Checklist Process Chart, Task Analysis, Nordic (Body Discomfort) เป็นต้น

2) การวิเคราะห์ปัญหา (Risk evaluation) โดยใช้ Observation : REBA, RULA, NIOSH LI หรือ Direct method: Hand grip, HR หรือ Self-report: Nordic, RPE, แบบประเมินความเครียด เป็นต้น โดยใช้ 3 เกณฑ์ ได้แก่ 1. Physiological พลังงานที่ใช้เหมาะสม 2. Biomechanical แรงที่เกิดขึ้นต้องไม่มากเกินไป 3. Psychophysical การยอมรับได้ของพนักงานส่วนใหญ่

3) การควบคุมแก้ไขปัญหา (Risk Control) โดยใช้หลักการ Engineering Control, Administrative Control, SOP, PPE, Behavior เป็นต้น

4) การติดตามและประเมินผล (Monitoring & Evaluation) โดยใช้วิธี ทดสอบ ประสิทธิผลของ Ergonomics Interventions หรือ MSDs Check หรือ WTS: Ergonomics Risk Factors เป็นต้น

2. การทดสอบสมรรถภาพของร่างกาย

สมรรถภาพของร่างกาย (Physical Fitness) คือ ความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมทางกาย (Physical Activities) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยลดความเสี่ยงการบาดเจ็บจากการใช้แรงของร่างกาย และส่งผลให้มีสุขภาพดีห่างไกลจากโรคต่าง ๆ

การทดสอบสมรรถภาพของร่างกาย (Physical Fitness Test)

1) การวัดสัดส่วนร่างกาย (Body Proportions)

1.1) การวัดค่าดัชนีมวลกาย (Body Mass Index) ค่าดัชนีมวลกายใช้สำหรับประเมินรูปร่างและประเมินไขมันในร่างกายทางอ้อม

ประโยชน์: เพื่อประเมินความเสี่ยงที่จะเกิดโรคจากภาวะน้ำหนักเกินและอ้วนลงพุง

1.2) การวัดไขมันใต้ผิวหนัง (Skin Fold Measurement) เป็นการประมาณค่าเปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักที่เป็นส่วนของไขมันที่มีอยู่ในร่างกาย

ประโยชน์: เพื่อวัดเปอร์เซ็นต์ไขมันของร่างกาย (Body Fat) และเพื่อประเมินความเสี่ยงในการเกิดโรค เช่น โรคเบาหวานชนิดที่ 2 ความดันโลหิตสูง โรคหลอดเลือดและหัวใจ

1.3) ความยาวรอบเอวต่อความสูง (Waist to Hip Circumference Ratio) เป็นการทดสอบหนึ่งที่มีความสำคัญ เนื่องจากจุดตัดที่เป็นความเสี่ยงต่อสุขภาพคืออัตราส่วนความยาวรอบเอวต่อความสูงที่ 0.5

ประโยชน์: ถ้ามีค่ามากกว่า 0.5 จะเพิ่มโอกาสเป็นโรคเบาหวาน ภาวะความดันโลหิตสูง ไขมันไตรกลีเซอไรด์สูง ภาวะอ้วนลงพุง และโรคหัวใจและหลอดเลือด

2) การวัดความอ่อนตัวของกล้ามเนื้อ (Muscle Flexibility)

2.1) การวัดความอ่อนตัวในท่านั่งงอตัว (Sit and Reach Test)

เป็นการประเมินความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อหลังส่วนล่าง และกล้ามเนื้อต้นขาด้านหลัง

ประโยชน์: ช่วยประเมินความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อดังกล่าวอาจทำให้เกิดปัญหา เช่น อาการปวดหลัง การทรงตัวและการเดินที่ผิดไปจากปกติ ซึ่งอาจทำให้เกิดอาการปวดหลัง

2.2) การวัดความอ่อนตัวในท่านั่งงอตัว แบบวายเอ็มซีเอ (YMCA Sit and Reach Test)

เป็นวิธีการประเมินความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อหลังส่วนล่าง และกล้ามเนื้อต้นขาด้านหลัง โดยใช้ไม้วัดระยะที่ติดไว้บนพื้นวัดระยะที่สามารถก้มลำตัวไปข้างหน้าไกลที่สุด ในขณะนั่งเหยียดขาตรงไปด้านหน้า

ประโยชน์: เพื่อนำไปประยุกต์ใช้เกี่ยวกับการออกแรงกล้ามเนื้อในผู้ปฏิบัติงานที่มีแนวโน้มของการบาดเจ็บของระบบกระดูกและกล้ามเนื้อ

3) ความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อ (Muscle Strength and Endurance)

3.1) การวัดแรงบีบมือ (Hand Grip Test)

เป็นการประเมินความสามารถในการใช้แรงจับ กำ และบีบ โดยการทดสอบบีบต่อเนื่อง 30 s

ประโยชน์: สามารถนำไปใช้เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาความแข็งแรง และสุขภาพ

3.2) การวัดความแข็งแรงและอดทนของกล้ามเนื้อ (Leg strength / endurance test)

เป็นการประเมินความสามารถความแข็งแรงของกล้ามเนื้อขา

3. การประเมินความเสี่ยงของโรคทางระบบกระดูกและกล้ามเนื้อจากงานที่พบบ่อย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ประเมินความเสี่ยงอาการทางระบบกระดูกกล้ามเนื้อ

โดยใช้การประเมินอาการเจ็บปวด หรืออาการทางระบบกระดูกและกล้ามเนื้ออย่างง่าย เพื่อนำไปใช้ในการประเมินตนเอง ประเมินพนักงาน หรือเพื่อนร่วมงานได้ โดยประเมินดังนี้

ความเจ็บปวด คือ ความรู้สึกไม่พึงปรารถนา และประสบการณ์ทางอารมณ์ที่เกี่ยวเนื่องกับเนื้อเยื่อที่ถูกทำลาย โดยใช้วิธีดังนี้

1) NRS The Numeric Pain Rating Scale เป็นการประเมินอาการปวดเป็นตัวเลข ซึ่งจะมีเลข 0-10 ไม่ปวดเลย-ปวดมากที่สุด ตามลำดับ

2) VAS Visual Analogue Scale เป็นการประเมินอาการปวดเป็นเส้นยาว 100 มิลลิเมตร ซึ่งจะให้ผู้ถูกประเมินได้ทำการประเมินอาการปวดและขีดเส้นลงแบบประเมินโดยดูจากความยาวของเส้นสั้น-ยาว เช่น ขีดเส้นยาว 4 มิลลิเมตร อาการปวดจะอยู่ระดับ 4

3) FPS Face Pain scale เหมาะสำหรับประเมินกับเด็ก หรือผู้สูงอายุ หรือมีปัญหากับการสื่อสาร โดยให้ผู้ที่ถูกประเมินชี้ภาพใบหน้าอาการแสดงความรู้สึกในอาการปวด

4) Body Discomfort Assessment ความรู้สึกไม่สบายตัว อาจจะไม่มีการถูกทำลายของกล้ามเนื้อ เช่น รู้สึกล้า กล้ามเนื้อตึง เป็นต้น

3.2 โรคและอาการทางระบบกระดูกกล้ามเนื้อที่พบบ่อย (Self assessment MSDs)

1) ปวดหลังส่วนล่าง (Low Back Pain) พบบ่อยงานยกย้ายสิ่งของ งานที่ต้องออกแรง

2) ปวดคอ ไหล่-แขน (Neck & Upper Extremities Pain)

3) ปวดกล้ามเนื้อ (Muscle Pain) เช่น ออกแรงยกของหนักมาก มีการกระชากในขณะยก เล่นกีฬา

4) กลุ่มอาการเอ็นอักเสบ (Tendinitis) เอ็นอักเสบที่พบบ่อย เช่น บริเวณข้อไหล่ ข้อศอก และข้อมือ

5) กล้ามเนื้อ-เส้นประสาทตึง (Muscle-Nerve tension)

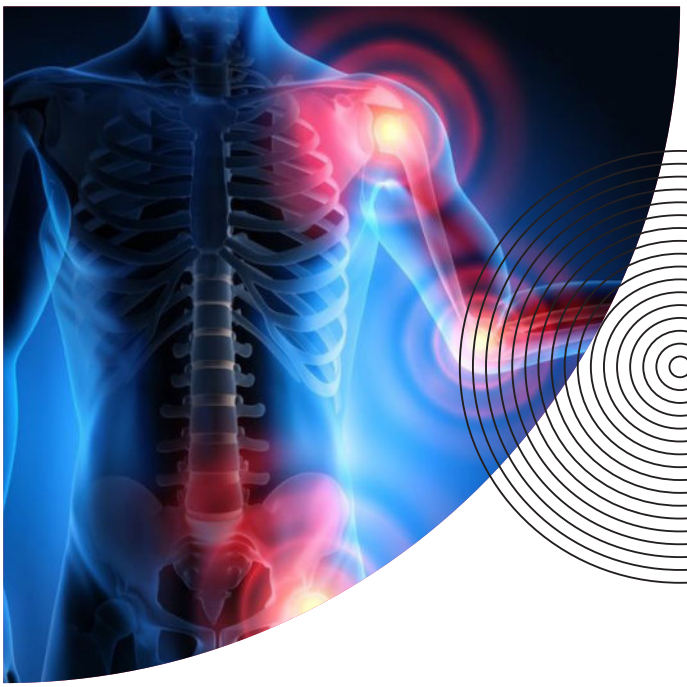

09

สรุปเสวนา
“แนวทางการพัฒนาสมรรถนะหลักสำหรับการรองรับนักการยศาสตร์ระดับวิชาชีพในประเทศไทย”

วันที่ 19 สิงหาคม 2564 เวลา 14.30-16.00 น.

ผู้อภิปราย

- ผศ.นริศ เจริญพร
  อาจารย์ประจำ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ผศ.ดร.มานิดา สว่างเนตร นอยแบร์ท
  อาจารย์ประจำ คณะเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

วันนี้เราจะมาดูแนวทางการพัฒนาสมรรถนะหลักสำหรับการรับรองวิชาชีพนักการยศาสตร์ในประเทศไทย อย่างแรกเราจะมาทำความรู้จักกับ International Ergonomic Association มีชื่อย่อว่า IEA เป็นสหพันธ์ระหว่างประเทศเกี่ยวกับปัจจัยมนุษย์และการยศาสตร์ ซึ่งมีเครือข่ายทั่วโลก ส่วนในทวีปเอเชียมีทั้งหมด 13 ประเทศ ที่เป็นเครือข่ายของ IEA ซึ่งทางสมาคมนักการยศาสตร์ไทย ก็เป็นสมาชิกด้วยเช่นกัน

พันธกิจอย่างนึงของ IEA คือการให้การรับรองนักการยศาสตร์ระดับวิชาชีพ (Endorsed Certification System for Professional Ergonomists) ปัจจุบันมีทั้งหมด 7 ระบบที่ได้รับการรับรอง ได้แก่ ยุโรป สหรัฐอเมริกา แคนาดา บราซิล นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย และญี่ปุ่น และมีอีกระดับที่ยังไม่ได้รับการรับรองแต่อยู่ในระดับที่ได้รับการยอมรับเป็นที่รับรู้ของ IEA (Recognized Certification System for Professional Ergonomists) มี 3 ระบบ ได้แก่ สหราชอาณาจักร เม็กซิโก และแอฟริกาใต้

เหตุผลที่เราทำใบรับรองไปเพื่ออะไร 1.เพื่อเป็นหลักฐานแสดงความสามารถในระดับมืออาชีพ 2. ความสามารถที่ได้ผ่านการตรวจสอบโดยองค์กรอิสระจะทำให้เรามีความน่าเชื่อถือมากขึ้น 3. ช่วยให้ได้รับความน่าเชื่อถือและการยอมรับจากองค์กรและผู้ประกอบวิชาชีพท่านอื่น 4. จากสถิติในต่างประเทศ 66% โดยเฉลี่ยของนายจ้างต้องการผู้เชี่ยวชาญที่ผ่านการรับรอง 5. เพิ่มโอกาส และความสามารถในการทำงานข้ามประเทศ (Mutual recognition between Certification Systems) ในส่วนของวัตถุประสงค์ของสมาคมนักการยศาสตร์ไทย เพื่อยกระดับมาตรฐานสำหรับประสิทธิผลและความน่าเชื่อถือของวิชาชีพนักการยศาสตร์ในประเทศไทย โดยสมาคมจะไม่ริดรอนสิทธิของผู้ใดที่ทำงานด้านการยศาสตร์ในประเทศไทยได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการรับรองนักการยศาสตร์ระดับวิชาชีพ สมาคมการยศาสตร์ไทย ชื่อ Certifying Board of Professional Ergonomists Ergonomic Society of Thailand ชื่อย่อ CBEST

Certification System Development ในไทย CBEST แบ่งเป็น 2 ระดับ ระดับที่ 1. Associate Professional Ergonomist (APEX) ในระดับนี้จะแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ของการยศาสตร์ 1. Physical (กายภาพ) 2. Cognitive (ด้านความคิด) 3. Macro (องค์รวมหรือมหภาค) ระดับที่ 2. Certified Professional Ergonomist (CPE) เป็นระดับที่ขอการรับรองจาก IEA หากท่านต้องการขอในระดับ APEX

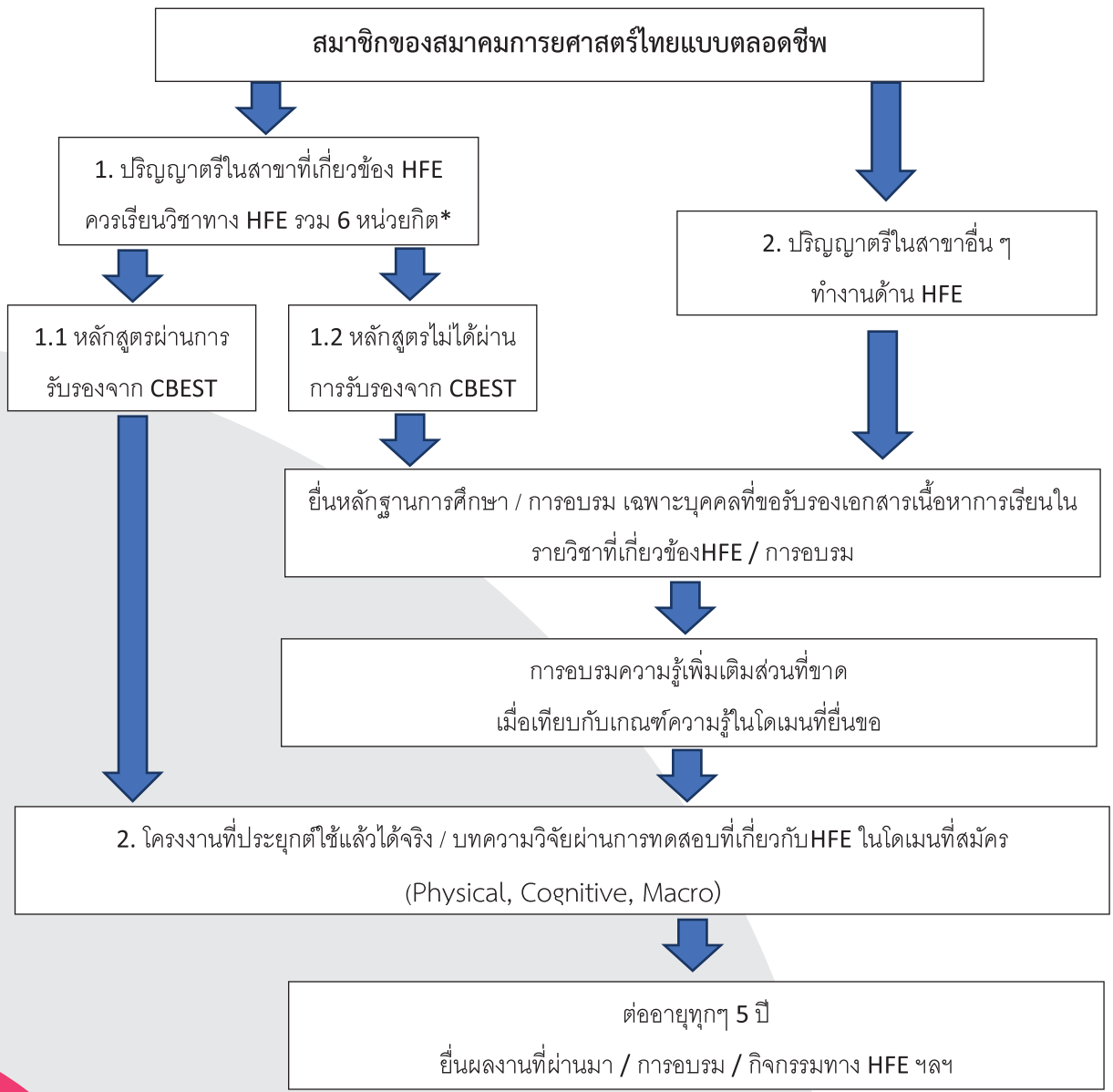

หากท่านต้องการขอในระดับ CPE ซึ่งเป็นระดับที่ขอการรับรองจาก IEA

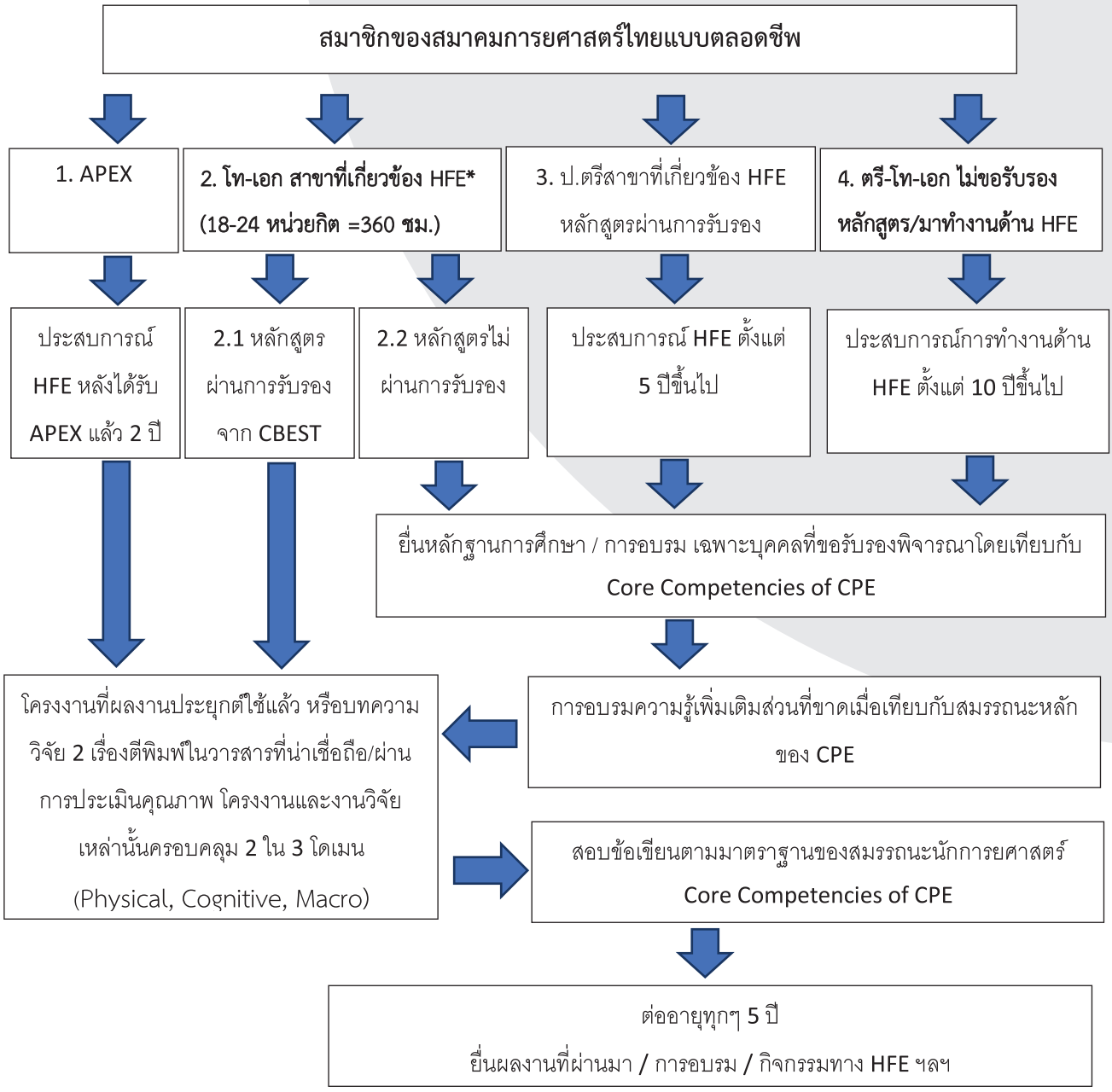

10 คลินิกโรคจากการทำงาน กับการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงานของลูกจ้าง

ในปี 2548 มีการลงนามความร่วมมือในการจัดตั้งคลินิกโรคจากการทำงานของโรงพยาบาล ระหว่าง สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน และกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ดูแลลูกจ้างที่เจ็บป่วยด้วยโรคที่เกิดจากการทำงานอย่างเป็นระบบ โดยการตรวจรักษา วินิจฉัยโรคและให้การรักษาพยาบาลที่มีมาตรฐาน
2. เฝ้าระวัง/ป้องกัน และลดอุบัติเหตุจากการทำงานพร้อมให้คำปรึกษาและส่งเสริมงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงานแก่สถานประกอบกิจการ
3. สนับสนุนดำเนินการด้านการแพทย์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ พ.ร.บ. เงินทดแทน และ พ.ร.บ. คุ้มครองแรงงาน

โดยการดำเนินงานในส่วนของคลินิกโรคจากการทำงานสามารถแบ่งออกเป็นระดับนโยบาย เครือข่ายโรงพยาบาล และสถานประกอบกิจการ ดังต่อไปนี้

1. คลินิกโรคจากการทำงานระดับนโยบาย

ปัจจุบัน ประเทศไทยมีคลินิกโรคจากการทำงานมากกว่า 100 แห่ง โดยได้ขยายพื้นที่ไปเกือบทุกจังหวัด และขยายไปยังชุมชน สถานประกอบกิจการ เพื่อให้ลูกจ้างได้รับการบริการทั้งใน

ภาวะปกติ (เชิงรับ) และการเข้าไปทำงานร่วมกับสถานประกอบกิจการ (เชิงรุก) นอกจากนี้ ยังมีศูนย์เชี่ยวชาญโรคจากการทำงาน ซึ่งมีหน้าที่ในการศึกษาวิจัย มีการอบรมให้กับ จป. วิชาชีพ ลูกจ้าง และสามารถจัดบริการอาชีวอนามัยได้ครอบคลุมทุกกิจกรรม ทั้งนี้ได้กำหนดทิศทางในการพัฒนา ดังต่อไปนี้

ทิศทางในการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การเป็น Healthy workplace

- สุขภาพและความปลอดภัยจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- สุขภาพ ความปลอดภัย และคุณภาพชีวิตในมิติทางด้านจิตวิทยาและสังคมในองค์กร
- การดูแลสุขภาพในภาพรวมของพนักงาน โดยเฉพาะพฤติกรรมเสี่ยงและวิถีชีวิต
- การมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพระหว่างสถานประกอบกิจการ พนักงาน ครอบครัว และประชาชนในชุมชน

ทิศทางในการพัฒนาการจัดบริการเพื่อการดูแลสุขภาพผู้ประกอบอาชีพ

- พัฒนาจากการบริการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยไปเป็นการดูแลสุขภาพผู้ประกอบอาชีพ
- เพิ่มเติมมิติเรื่องจิตวิทยาและสังคม การส่งเสริมสุขภาพ
- การพัฒนาบุคลากรทางด้านอาชีวอนามัย โดยเฉพาะในสาขาจิตวิทยา การฟื้นฟูสุขภาพ และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
- การพัฒนาระบบบริการอาชีวอนามัยให้มีประสิทธิภาพ ทั้งในแง่คุณภาพ การเข้าถึงบริการ และครอบคลุมทุกกิจกรรม

ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน

- การบูรณาการการทำงานในหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ
- เพิ่มความเข้มแข็งในมาตรการทางกฎหมาย โดยเฉพาะสถานประกอบกิจการที่มีความเสี่ยงสูง และแหล่งก่อมลพิษต่างๆ
- พัฒนาระบบการดูแลสุขภาพในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มเปราะบาง
- พัฒนามาตรการในการป้องกันโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นปัญหาดั้งเดิม สิ่งคุกคามใหม่ๆ และโรคที่เกี่ยวเนื่องจากการทำงาน
- พัฒนาระบบข้อมูลให้มีประสิทธิภาพ
- ประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ

2. คลินิกโรคจากการทำงานกับเครือข่ายโรงพยาบาล

การบริการคลินิกโรคจากการทำงาน ช่วยส่งเสริม ป้องกัน ฟื้นฟู ให้คำปรึกษา และคำแนะนำต่างๆ แก่สถานประกอบกิจการ โดยใช้หลัก “Healthy Thailand เพื่อผู้ประกันตน” เป็นการส่งเสริมให้ผู้ประกันตนใส่ใจดูแลสุขภาพ ปราศจากโรค นำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีทั้งกายและใจ โดยใช้หลักการ 3H ดังนี้

1) Helping การดูแลให้ลูกจ้างหรือผู้ประกันตนได้รับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายของกองทุนประกันสังคม กองทุนเงินทดแทน รักษาพยาบาล เช่น ตรวจสุขภาพก่อนเข้างาน ตรวจสุขภาพระหว่างงาน ตรวจวินิจฉัย/รักษาโรคจากการทำงาน/ศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะโรค ตรวจสุขภาพประจำปีทั่วไป ตรวจก่อนกลับเข้าทำงานหลังเจ็บป่วย ประเมินการสูญเสียสมรรถภาพกายและจิตใจ เป็นต้น

2) Healthy การส่งเสริมให้มีสุขภาพดี โดยจัดให้มีกิจกรรมกีฬา ส่งเสริมการออกกำลังกาย กิจกรรมสันทนาการ กิจกรรมลดละเลิกอบายมุข กิจกรรมศาสนสัมพันธ์ เป็นต้น

3) Harmless การป้องกันโรคและลดอันตรายจากการทำงาน สามารถทำได้โดย ประเมินและวิเคราะห์ปัจจัยระบบงานและลักษณะงานที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ สร้างกระบวนการเฝ้าระวัง กำกับ ติดตามภาวะสุขภาพ ร่วมออกแบบการตรวจสุขภาพตามความเสี่ยงของลักษณะงาน เฝ้าระวังและสอบสวนโรค และสร้างเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน

จากสถิติกองทุนเงินทดแทนตั้งแต่ 2554-2558 โรคจากการทำงานที่ได้รับการชดเชยมากที่สุด ได้แก่ โรคกระดูกและกล้ามเนื้อ รองลงมาเป็นโรคผิวหนัง โรคที่เกิดจากสารเคมี ตามลำดับ โดยการดำเนินงานของโรงพยาบาลสามารถแบ่งการบริการออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การจัดบริการเชิงรับ สถานประกอบกิจการเข้ารับการบริการที่โรงพยาบาล ดังนี้

- การตรวจสุขภาพ วินิจฉัยโรคจากการทำงาน
- การให้คำปรึกษา อาชีวสุขศึกษา Worker Health Center
- การตรวจด้วยเครื่องมือทางอาชีวเวชศาสตร์

2. การจัดบริการเชิงรุก โรงพยาบาลเข้าไปให้บริการในสถานประกอบกิจการ โดยมีกิจกรรมดังต่อไปนี้

- อบรมการป้องกันโรคจากการทำงาน เพื่อให้ความรู้แก่พนักงานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่ถูกต้องต้อง เช่น การอบรมด้านการยศาสตร์ หรือการทำงานกับสารเคมี เป็นต้น
- การเดินสำรวจสถานประกอบกิจการ เพื่อตรวจสอบ และประเมินความเสี่ยงการทำงาน และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ที่อาจจะก่อให้เกิดอันตรายแก่พนักงาน และให้คำแนะนำแก่สถานประกอบกิจการ
- การออกหน่วยตรวจสุขภาพ จัดให้มีการตรวจสุขภาพให้กับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบกิจการ

- การเฝ้าระวังโรคจากการทำงาน มีการติดตามและเฝ้าระวังอาการพนักงานในพื้นที่สถานประกอบกิจการ
- การสอบสวนโรคจากการทำงาน เพื่อตรวจสอบหาสาเหตุที่แท้จริง โดยเน้นบริเวณที่เกิดเหตุ หรือในสถานที่ทำงาน

3. คลินิกโรคจากการทำงานกับสถานประกอบกิจการ

การดำเนินงานคลินิกโรคจากการทำงานในสถานประกอบกิจการ สามารถทำได้โดยการร่วมมือกับโรงพยาบาลเครือข่าย และมีการจัดตั้งคณะทำงาน และกำหนดบทบาทหน้าที่แต่ละส่วนงานให้ชัดเจน ซึ่งหน่วยงานในสถานประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องในการร่วมมือการดำเนินงานการจัดตั้งคลินิกโรคจากการทำงาน ประกอบด้วย 3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- **ห้องพยาบาล** มีหน้าที่ในการรักษา ให้คำแนะนำแก่พนักงานที่เป็นโรคจากการทำงาน
- **หน่วยงานความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน** กำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัย
- **คณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน** สื่อสารแนวทางต่างๆ ให้พนักงานทุกคนรับทราบ

โดยในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคลินิกโรคจากการทำงานนั้น สามารถพิจารณาได้จากฐานข้อมูลของสถานประกอบกิจการ เช่น ผลการตรวจสุขภาพประจำปี ผลการตรวจสภาพแวดล้อมในการทำงาน การใช้บริการของห้องพยาบาล การรายงานข้อมูลโรคอุบัติใหม่ (Covid – 19) หรือข้อมูลการเป็นโรคจากสารเคมี เป็นต้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะสามารถบอกได้ว่าพนักงานมีความเสี่ยงในเรื่องใดบ้าง และจะหามาตรการป้องกันและควบคุมได้อย่างไร โดยมีตัวอย่างกิจกรรมที่ได้ดำเนินการในสถานประกอบกิจการ ดังต่อไปนี้

- **กิจกรรมเกี่ยวกับโรคจากสารเคมี** มีการใช้ PPE ให้เหมาะสมตามลักษณะงาน ให้แพทย์มาตรวจสุขภาพตามปัจจัยเสี่ยง และให้ความรู้เกี่ยวการปฏิบัติงานกับสารเคมี
- **กิจกรรมเกี่ยวกับโรค COVID-19** เช่น มีการเฝ้าระวังโรค Covid 19 โดยมีการรายงานข้อมูลผู้ป่วยประจำวัน และมีการบันทึกการสังเกตุอาการของกลุ่มเสี่ยง เป็นต้น
- **โครงการช่วยลด เลิกบุหรี่** เช่น ลดพื้นที่การสูบบุหรี่ 50% ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับพิษภัยของบุหรี่ อบรมให้ความรู้แก่พนักงาน การประเมินภาวะสุขภาพ วัดความดันโลหิต เป่า CO ในร่างกาย มีการติดตามทุกสัปดาห์ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการให้รางวัล เกียรติบัตรให้กับพนักงาน เพื่อสร้างแรงจูงใจในการลด เลิกการสูบบุหรี่
- **โครงการเสริมสร้างสุขภาพพนักงาน** เช่น อาหารเพื่อสุขภาพ หรือการวัดดัชนีมวลกาย เป็นต้น

ดังนั้น จะเห็นว่าคลินิกโรคจากการทำงานช่วยเพิ่มการรับรู้การเข้าถึงบริการอาชีวอนามัยของลูกจ้าง และเพิ่มการวินิจฉัยโรคจากการทำงาน ซึ่งลูกจ้างทุกคนสามารถใช้บริการคลินิกโรคจากการทำงานโดยเป้าหมายเพื่อทำให้ลูกจ้างเกิดความปลอดภัย และทำงานได้อย่างมีความสุข และมีประสิทธิภาพ

»»»» เกร็ดความรู้เพิ่มเติม ««««

ขั้นตอนการเข้ารับบริการคลินิกโรคจากการทำงาน

กรณีลูกจ้างสงสัยว่าเจ็บป่วยด้วยโรคจากการทำงาน

1. ลูกจ้างสามารถเข้ารับบริการตรวจวินิจฉัยได้ที่คลินิกโรคจากการทำงาน โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

2. นายจ้างยื่นแจ้งการประสบอันตรายตามแบบ กท. 16 ที่สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่/จังหวัดที่ประจำทำงาน เพื่อขอหนังสือส่งตัวไปยังโรงพยาบาล

3. เข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลที่เลือกไว้และมีคลินิกโรคจากการทำงาน สามารถเข้ารับบริการได้ทันที

กรณีลูกจ้างเข้ารับการตรวจวินิจฉัย โดยไม่ได้แจ้งการประสบอันตราย

1. หากพบว่าลูกจ้างเจ็บป่วยจากการทำงาน นายจ้างยื่นแบบการประสบอันตราย (กท.16) ต่อสำนักงานประกันสังคมภายใน 15 วัน และยื่นแบบ กท.44 ให้โรงพยาบาลเพื่อให้โรงพยาบาลเรียกเก็บค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลในส่วนของกองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม

2. หากพบว่าลูกจ้างไม่เจ็บป่วยจากการทำงาน ลูกจ้างไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการตรวจวินิจฉัย เนื่องจากกองทุนเงินทดแทนให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายแก่โรงพยาบาลแล้ว

สามารถตรวจสอบรายชื่อคลินิกโรคจากการทำงานได้ที่เว็บไซต์สำนักงานประกันสังคม www.sso.go.th

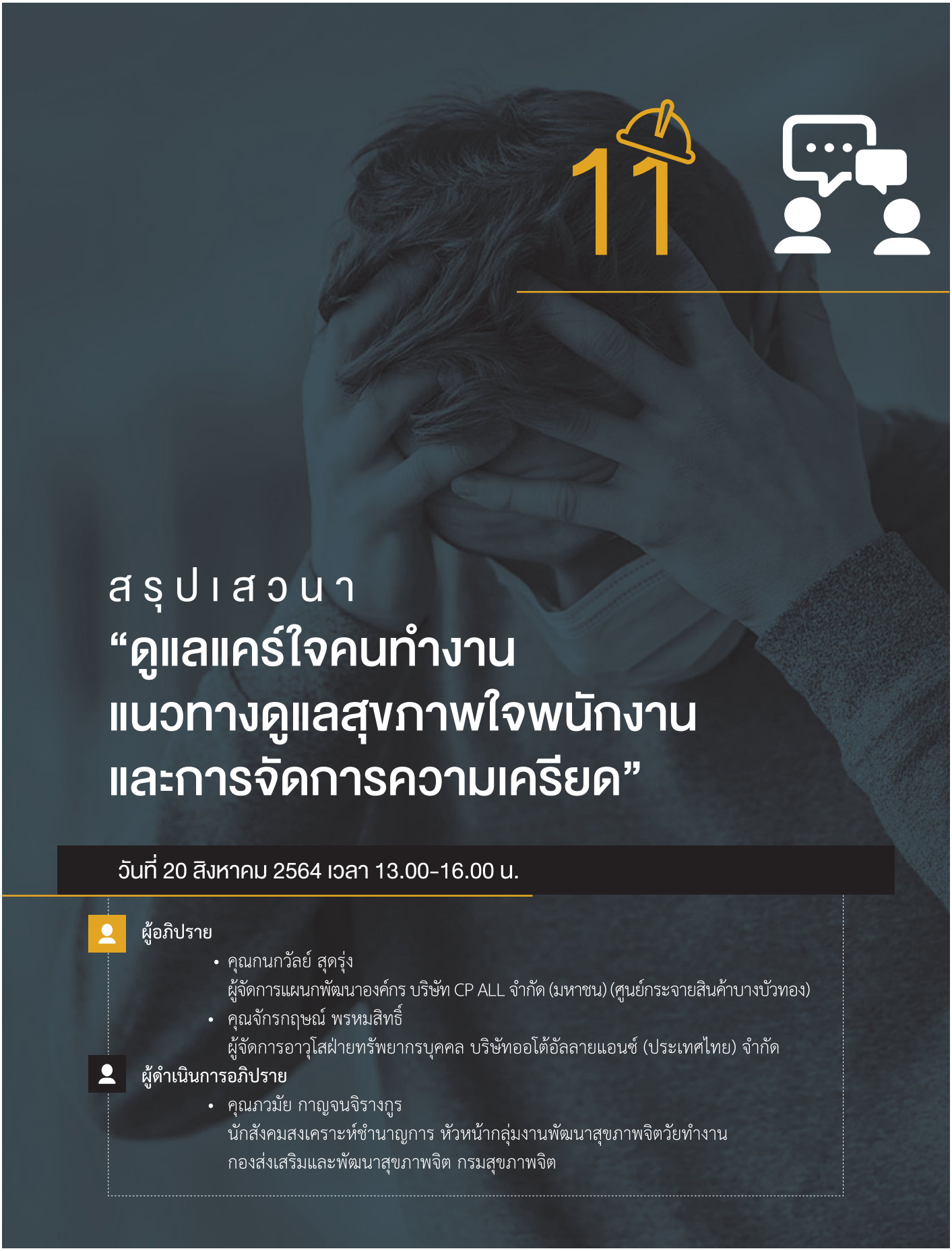

11

สรุปเสวนา

“ดูแลแคร์ใจคนทำงาน แนวทางดูแลสุขภาพใจพนักงาน และการจัดการความเครียด”

วันที่ 20 สิงหาคม 2564 เวลา 13.00-16.00 น.

ผู้อภิปราย

- คุณกนกวัลย์ สุดรุ่ง
  ผู้จัดการแผนกพัฒนาองค์กร บริษัท CP ALL จำกัด (มหาชน) (ศูนย์กระจายสินค้าบางบัวทอง)
- คุณจักรกฤษณ์ พรหมสิทธิ์
  ผู้จัดการอาวุโสฝ่ายทรัพยากรบุคคล บริษัทออโต้อัลลายแอนซ์ (ประเทศไทย) จำกัด

ผู้ดำเนินการอภิปราย

- คุณภวมัย กาญจนจิรางกูร
  นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาสุขภาพจิตวัยทำงาน
  กองส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต

ความเครียด เป็นเรื่องของร่างกายและจิตใจ ที่เกิดการตื่นกลัวเตรียมรับกับเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ที่ไม่เป็นไปตามต้องการ ซึ่งเราคิดว่าไม่น่าพอใจ เป็นเรื่องหนักหนาสาหัสเกินกำลังทรัพยากรที่เรามีอยู่ หรือเกินความสามารถของเราที่จะแก้ไขได้ ทำให้รู้สึกเป็นทุกข์ หนักใจ กังวลใจ หรือไม่สบายใจ พลอยทำให้เกิดอาการผิดปกติทางร่างกายและพฤติกรรมตามไปด้วย ซึ่งความเครียดเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นได้กับทุกคน จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสภาพปัญหา การคิด และการประเมินสถานการณ์ของแต่ละคน โดยความเครียดของแต่ละบุคคลอาจเกิดได้จากเหตุ และปัจจัยหลายอย่างเข้ามากระทบกับความคิดและความรู้สึก สาเหตุสำคัญที่ทำให้บุคคลเกิดความเครียดมี 2 ประการ คือ

1. สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น ปัญหาการเงิน ปัญหาการงาน ปัญหาครอบครัว ปัญหาสุขภาพ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคล ฯลฯ ปัญหาเหล่านี้จะเป็นตัวกระตุ้นให้คนเราเกิดความเครียดขึ้นได้มาก

2. การคิดและการประเมินสถานการณ์ของบุคคล เราจะสังเกตได้ว่าคนที่มองโลกในแง่ดี มีอารมณ์ขัน ใจเย็น จะมีความเครียดน้อยกว่าคนมองโลกในแง่ร้าย เอาจริงเอาจังกับชีวิต และใจร้อน นอกจากนี้คนที่รู้สึกว่าตนเองมีคนคอยให้ความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา เช่น มีพ่อแม่ ญาติพี่น้อง มีคู่สมรส มีเพื่อนสนิท ที่รักใคร่ และไว้วางใจกันได้ ก็จะมีความเครียดน้อยกว่าคนที่อยู่โดดเดี่ยวตามลำพังด้วย

ดังนั้น ความเครียดมักไม่ได้เกิดจากสาเหตุใดเพียงสาเหตุเดียว แต่มักจะเกิดจากทั้งสองสาเหตุประกอบกัน คือมีปัญหาเป็นตัวกระตุ้นและมีการคิด การประเมินสถานการณ์ เป็นตัวบ่งบอกว่าจะเครียดมากน้อยแค่ไหน

ความเข้มแข็งทางใจ หรือพลังใจ/พลังสุขภาพจิต คือความสามารถทางอารมณ์และจิตใจในการปรับตัว และฟื้นตัวกลับสู่ภาวะปกติภายหลังที่พบกับเหตุการณ์วิกฤติหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความยากลำบากในชีวิต อันเป็นคุณสมบัติหนึ่งที่ช่วยให้บุคคลผ่านพ้นปัญหาอุปสรรคและดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข โดยองค์ประกอบของความเข้มแข็งทางใจนั้น ประกอบด้วย

- ด้านความทนทานทางอารมณ์ (อึด) การมีอารมณ์ที่มั่นคง ไม่อ่อนไหวง่าย ไม่ถูกกระตุ้นง่าย ไม่เครียดง่าย อยู่ในความกดดันได้ และมีวิธีจัดการกับอารมณ์ให้สงบและกลับมามั่นคงเหมือนเดิมได้
- ด้านกำลังใจ (ฮึด) การมีจิตใจมีมุ่งมั่นสู่เป้าหมายที่ต้องการ ไม่ท้อถอย มีที่พึ่งที่ปรึกษา เมื่อพบกับความยากลำบากหรือวิกฤต
- ด้านการจัดการกับปัญหา (สู้) การมีมุมมองทางบวกต่อปัญหา ไม่หนีปัญหา มีการหาข้อมูลและมีแนวทางในการแก้ไขปัญหา

โดยเมื่อต้องเผชิญกับความเครียดควรมีวิธีคิดที่จะรู้อารมณ์ของตนเอง มองโลกในแง่ดี (คิดบวก) คิดแบบสร้างสรรค์ในการจัดการกับอารมณ์/ความคิดเมื่อเครียด และคิดหาทางแก้ไขปัญหา ทั้งนี้วิธีการจัดการกับความเครียดนั้น ต้องเสริมสร้างสุขภาพให้แข็งแรง เปลี่ยนแปลงสถานการณ์ที่ทำให้เครียด เปลี่ยนแปลงที่จิตใจ และฝึกผ่อนคลายความเครียด

ดังนั้น หากเรามีแนวทางในการรับมือกับความเครียดที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ดี ก็สามารถช่วยป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาลุกลามใหญ่โต หรือกระทบกับงาน ความสัมพันธ์กับคนรอบข้างและการดำเนินชีวิตในสังคม จึงควรมีแนวทางในการเฝ้าระวังรับมือและหาวิธีในการจัดการกับความเครียด รวมถึงการดูแลสุขภาพจิตในมิติต่าง ๆ เพื่อให้คนวัยทำงานมีสุขภาวะที่ดี พร้อมเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

สรุปเสวนา
“จะเป็นอย่างไร ถ้านายจ้าง-ลูกจ้าง ไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านความปลอดภัย”

วันที่ 18 สิงหาคม 2564 เวลา 09.00 - 11.00 น.

วิทยากร

- นายประพันธ์ ปุษยไพบูลย์
  กรรมการผู้แทนฝ่ายนายจ้าง (คณะกรรมการ สสปท.)
- นายพิชิต พระปัญญา
  กรรมการผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง (คณะกรรมการ สสปท.)

ผู้ดำเนินการอภิปราย

- นายวรานนท์ ปีติวรรณ
  ผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1. การกระทำที่ไม่ปลอดภัย คือการทำงานที่ผิดวิธีหรือผิดขั้นตอน ประมาท ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบความปลอดภัยในการทำงาน การไม่ป้องกันอันตราย ละเลยในการใช้อุปกรณ์ความปลอดภัย การทำงานโดยที่สภาพร่างกายไม่ปกติ ก่อให้เกิดความผิดพลาดในการทำงาน

2. สภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย คือสภาพแวดล้อมในการทำงานไม่เหมาะสมกับการทำงาน เช่น การวางสิ่งของบริเวณทางเดินหรือพื้นผิวขรุขระ แสง เสียง ความร้อน อุปกรณ์การทำงานที่ไม่สมบูรณ์ ล้วนเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้

ธุรกิจทุกประเภทจะประสบความสำเร็จได้ ต้องพึ่งบุคลากรในการทำงาน ขวัญกำลังใจในการทำงานจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ นายจ้างควรสร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกจ้าง นอกจากที่ลูกจ้างจะได้รับสิ่งตอบแทนเป็นเงินเดือนแล้ว ยังมีความเป็นอยู่ที่ปลอดภัย มีความสุข ร่างกายครบสมบูรณ์อีกด้วย

ปัจจุบันธุรกิจอุตสาหกรรมหลายแห่งจำเป็นต้องปิดกิจการ เนื่องจากสถานการณ์ COVID 19 หนึ่งในสาเหตุของการติดเชื้อ COVID 19 คือความประมาท ทั้งนายจ้าง ลูกจ้าง เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานควรตระหนักในเรื่องนี้ให้มากขึ้น

ลูกจ้าง :

เมื่อลูกจ้างเริ่มเข้ามาทำงานจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับด้านความปลอดภัย ทุกคนจะคิดว่าการทำงานนั้นปลอดภัย แต่ที่ยังเกิดอุบัติเหตุขึ้น เพราะนายจ้างและลูกจ้างมีแนวคิดและมุมมองด้านความปลอดภัยแตกต่างกัน นายจ้างนั้นสร้างสถานประกอบกิจการขึ้นมา เพื่อต้องการผลผลิตที่ดี มีคุณภาพ ต้นทุนต่ำ กำไรสูง ส่วนลูกจ้างต้องการทำงานสบาย มี OT มีเงินเลี้ยงดูครอบครัว จึงทำให้มีพฤติกรรมเร่งรีบในการทำงาน รวบรัด ตัดขั้นตอน ขาดความรู้จึงยอมเสี่ยงอันตราย

เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานจึงต้องเรียนรู้ ทำความเข้าใจกฎหมายต่าง ๆ และปรับให้เข้ากับวัฒนธรรมขององค์กร สร้างระเบียบวินัยความปลอดภัยให้กับองค์กร หากเกิดอุบัติเหตุแล้วเงินที่ได้มาแลกกับชีวิตก็ไม่คุ้ม จึงต้องเน้นการให้ความรู้ส่งเสริมให้องค์กรต่าง ๆ ทั้งนายจ้างและลูกจ้างเข้าใจเกี่ยวกับความปลอดภัยมากขึ้น เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้มากที่สุด

กฎหมายความปลอดภัยต่าง ๆ มาในรูปแบบภาคบังคับ ทำให้ไม่อยากปฏิบัติตาม จึงต้องสร้างจิตสำนึกความปลอดภัย ซึ่งจะทำได้นั้นต้องมาจากความร่วมมือของทุกภาคส่วนให้เกิดความสำเร็จด้านความปลอดภัย

13 โครงการพัฒนาหลักสูตรด้านความปลอดภัยฯ

สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (องค์การมหาชน) หรือ สสปท. ได้จัดทำโครงการพัฒนาหลักสูตรด้านความปลอดภัยฯ ขึ้น โดยในปี 2564 สสปท. ได้มีการพัฒนาหลักสูตรด้านความปลอดภัยฯ จำนวน 2 เรื่อง ดังนี้

1. โครงการพัฒนาหลักสูตร T-OSH Standard Audit “การตรวจประเมินภายใน” เพื่อจัดทำหลักสูตร การตรวจติดตามภายในมาตรฐานระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (Manual of TOSH-OSHMS:2019 Internal Audit) นำไปสู่การฝึกอบรมเชิงวิชาการให้แก่สถานประกอบกิจการให้มีความรู้ ความเข้าใจในการตรวจประเมินตามข้อกำหนดมาตรฐานระบบการจัดการด้านความปลอดภัยฯ และมีความสามารถในการตรวจประเมินภายในด้วยตนเองได้ รวมถึงเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้ตรวจประเมินภายใน ให้มีทักษะการตรวจประเมินภายในตามข้อกำหนดมาตรฐานระบบการจัดการด้านความปลอดภัยฯ ทั้งนี้ได้ดำเนินการจัดอบรมให้แก่ที่ปรึกษาของสสปท. ในวันที่ 30-31 มีนาคม 2564 ณ สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (องค์การมหาชน) โดยได้รับเกียรติจาก นายวิทยา ธาตุบุรมย์ หัวหน้าที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญโครงการฯ เป็นวิทยากร

2. โครงการพัฒนาหลักสูตรการจัดการความปลอดภัยในการทำงานบนที่สูง มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับคู่มือการดำเนินงานตามข้อกำหนดการจัดการความปลอดภัยในการทำงานบนที่สูง รวมถึงเพื่อเป็นการสร้างบุคลากรกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านความปลอดภัยในการทำงานบนที่สูงให้สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้ต่อไป โดยดำเนินการจัดอบรมให้แก่บุคลากร ที่ปรึกษาของสสปท. และนักศึกษาที่สนใจ ในวันที่ 15-16 กรกฎาคม 2564 ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting) ซึ่งได้รับเกียรติจาก นายฉานฉลาด บุนนาค ผู้เชี่ยวชาญโครงการฯ เป็นวิทยากร นอกจากนี้ยังได้รับเกียรติจากนายสุภกิณห์ แสงชนินทร์ ผู้เชี่ยวชาญโครงการฯ ในการร่วมเขียนหลักสูตรฉบับนี้ด้วย

สำหรับผู้ที่สนใจสามารถสแกน QR Code
เพื่อดูตัวอย่างคู่มือหลักสูตรได้

14 โครงการพัฒนาบุคลากรที่ปรึกษาตามมาตรฐานระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (องค์การมหาชน) หรือ สสปท. ได้จัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรที่ปรึกษาตามมาตรฐานระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาบุคลากรให้สามารถเป็นที่ปรึกษาตามมาตรฐานระบบการจัดการด้านความปลอดภัยฯ ของสสปท. รวมถึงสามารถให้คำปรึกษาหรือข้อแนะนำแก่สถานประกอบกิจการปฏิบัติตามข้อกำหนดมาตรฐานระบบการจัดการด้านความปลอดภัยฯ ได้ง่ายและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในปี 2564 มีผู้ที่สนใจสมัครเข้าร่วมโครงการและผ่านการทดสอบตามหลักเกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนด จำนวน 41 คน ซึ่ง สสปท. ได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมบุคลากรและที่ปรึกษาตามข้อกำหนดมาตรฐานระบบการจัดการด้านความปลอดภัยฯ จำนวน 5 วัน ในวันที่ 16-18 และ 21-22 ธันวาคม 2563 ณ โรงแรม เอส ดี อเวนิว กรุงเทพมหานคร โดยได้รับเกียรติวิทยากร นายพฤทธ์ฤทธิ์ เลิศลีลากิจจา รองผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมความปลอดภัยฯ นายประเสริฐ เหล่าบุศน์อนันต์ ผู้อำนวยการสำนักบริการวิชาการ นายวิทยา ธาตุบุรมย์ หัวหน้าที่ปรึกษา และนายสุรศักดิ์ บรรลือศักดิ์ นักวิชาการแรงงานชำนาญการพิเศษ กองความปลอดภัยแรงงาน

นอกจากนี้ การสร้างและพัฒนาบุคลากร ที่ปรึกษาด้านความปลอดภัยฯ ยังถือเป็นการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมจากบุคลากรภายนอกในเรื่องการจัดทำมาตรฐานระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และการให้คำปรึกษาแก่สถานประกอบกิจการ เพื่อให้เกิดระบบด้านความปลอดภัยฯ ที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

สำหรับบุคลากรหรือที่ปรึกษาที่สนใจเข้าร่วมโครงการพัฒนาบุคลากร ที่ปรึกษาตามมาตรฐานระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ประจำปี 2565 สามารถติดตามข้อมูลได้ทาง www.tosh.or.th (เริ่มประชาสัมพันธ์ประมาณเดือน ตุลาคม-พฤศจิกายน 2564)

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ 0 2448 9111 ต่อ 604 หรือ 061 420 1372 (สำนักบริการวิชาการ)

15 รางวัลชนะเลิศ

บริษัท เวสเทิร์น ดิจิตอล
สตอเรจ เทคโนโลยีส์ (ประเทศไทย) จำกัด

ระบบรายงานจุดเสี่ยงอันตราย
และความปลอดภัยออนไลน์
(Safety Good Catches Program Online)

บริษัท เวสเทิร์น ดิจิตอล สตอเรจ เทคโนโลยีส์ (ประเทศไทย) จำกัด จังหวัดปราจีนบุรี ให้ความสำคัญในการป้องกันอุบัติเหตุเชิงรุก เน้นให้พนักงานมีส่วนร่วมดูแลความปลอดภัยในพื้นที่ปฏิบัติงานของตน สร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของในพื้นที่ได้นำหลักการสามเหลี่ยมสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ (Heinrich's Triangle Theory) มาเป็นแนวคิดในการลดความเสี่ยงอันตราย ด้วยความคาดหวังว่าหากสามารถลด จุดเสี่ยง แหล่งอันตราย และ เหตุการณ์เกือบเกิดอุบัติเหตุ จะส่งผลให้สามารถลดอุบัติเหตุได้ และกำหนดให้ประเมินประสิทธิภาพการแก้ไขจุดเสี่ยง ตามหลักการของHierarchy of hazard controls accident เพื่อให้การแก้ไขมีประสิทธิภาพ จึงเกิดเป็นโครงการ Safety Good Catches (SGC) เริ่มแรกของการดำเนินโครงการ เมื่อพนักงานพบจุดเสี่ยง พนักงานต้องเขียนลงแบบฟอร์มที่เป็นกระดาษแจ้ง SGC แล้วนำไปส่งที่กล่องรับแจ้งที่ตั้งอยู่ตามจุดต่าง ๆ ของบริษัท หลังจากนั้นตัวแทนแผนก SGC เข้าไปเก็บสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อนำมาลงข้อมูลในคอมพิวเตอร์ รวบรวม สรุปผล ส่ง email ให้ผู้แก้ไข เมื่อผู้แก้ไขดำเนินการเรียบร้อย ตัวแทนแผนกต้องสรุปผล เพื่อปิดประเด็น จากการกระทำดังกล่าว พบว่าพนักงานไม่สะดวกในการแจ้งจุดเสี่ยงด้วยวิธีการเขียนส่งผลให้พนักงานแจ้ง SGC น้อยลง ไม่ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และ เนื่องจากความไม่สะดวกในการดำเนินการของตัวแทนแผนก จึงก่อให้เกิดความล้าช้าในการแก้ไขจุดเสี่ยง

ดังนั้นจึงดำเนินการพัฒนาระบบรายงานจุดเสี่ยงอันตรายและความความปลอดภัย ออนไลน์ (Safety Good Catches Program Online) เพื่อเพิ่มความสะดวกในการแจ้งจุดเสี่ยง โดยพนักงานสามารถแจ้งผ่านโทรศัพท์มือถือหรือ คอมพิวเตอร์ และสามารถลดขั้นตอนการดำเนินการให้ตัวแทนแผนกและผู้แก้ไข ขั้นตอนการจัดทำ SGC online เริ่มจากกำหนด Process flow of SGC online กำหนดเป้าหมาย (Site Target) กำหนด SGC Representative organization อบรมวิธีใช้งาน ประชาสัมพันธ์ จัดกิจกรรมส่งเสริมและ ติดตามผลประจำทุกเดือน ในส่วนของค่าใช้จ่ายโครงการ มีจำนวน 30,000 บาท/ปี ใช้ในการจัดกิจกรรม ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการแจ้ง SGC เท่านั้น เนื่องจากโปรแกรมที่ใช้สร้าง SGC online คือ Smartsheet ซึ่งบริษัทจ่ายค่าลิขสิทธิ์เพื่อมาใช้ในงานฝ่ายผลิต เมื่อนำมาประยุกต์ใช้กับ SGC จึงไม่มีค่าใช่จ่ายเพิ่ม

ผลลัพธ์ที่ได้จากการใช้งาน SGC online คือ จำนวนการแจ้ง SGC เพิ่มขึ้นเป็นไปตามเป้าหมาย(1,000 เรื่อง/ไตรมาส) เนื่องจากพนักงานเข้าถึงช่องทางการแจ้งได้สะดวก รวดเร็ว ทำให้สามารถแก้ไขจุดเสี่ยงได้มากกว่า 3,698 เรื่อง ลดขั้นตอนดำเนินการ เพิ่มความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงานให้ตัวแทนแผนก ลดการใช้กระดาษกว่า 2,000 แผ่น/ปี ลดอุบัติเหตุถึงขั้นหยุดงานเหลือ 0 ครั้ง จาก 5 ครั้ง ช่วยกระตุ้นให้พนักงานเกิดการขับเคลื่อนด้านความปลอดภัย (Safety Dynamics system)และ ส่งเสริมให้พนักงานทุกระดับได้มีส่วนร่วมสอดคล้องตาม ISO 45001 (Participate and Consult)

บริษัทฯ ได้เผยแพร่ Safety Good Catches Program Online ให้กับทุกสาขาของ Western Digital Storage Technologies (Thailand) Ltd. รวมถึงผู้รับเหมาประจำของบริษัท (On Site contractor) ได้นำไปประยุกต์ใช้ นอกจากนั้นบริษัทได้ดำเนินการพัฒนาเพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืน โดยส่งเสริมให้พนักงานเกิดพลวัตการขับเคลื่อนเรื่องความปลอดภัย ตลอดเวลาปฏิบัติงาน (Safety Dynamics System) และกำหนดเป้าหมายเพิ่มจำนวนการแจ้งจุดดี ด้านความปลอดภัย (Best practice)

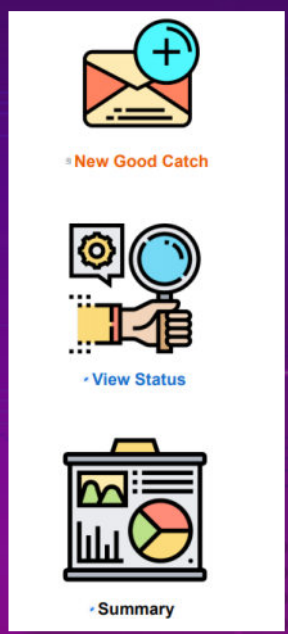

รางวัลรองชนะเลิศอันดับหนึ่ง

บริษัท ระยองวิศวกรรมและซ่อมบำรุง จำกัด

Smart Safety Pod
(อุปกรณ์ติดตามตัวพร้อมเซ็นเซอร์)

REPCO NEX INDUSTRIAL SOLUTIONS

บริษัท ระยองวิศวกรรมและซ่อมบำรุง จำกัด เล็งเห็นถึงความเสี่ยงจากการทำงานในพื้นที่ของสถานประกอบกิจการที่มีขนาดใหญ่ มีผู้ปฏิบัติงานจำนวนมาก ทำให้ยากต่อการตรวจติดตามว่ามีผู้ปฏิบัติงานคนใดอยู่ในสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ไม่เหมาะสม หรืออยู่ในพื้นที่เสี่ยง การที่ไม่มีข้อมูลของผู้ปฏิบัติงานที่อยู่หน้างานตลอดเวลา (Real Time Data) ทำให้การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมในการทำงานที่อาจเปลี่ยนแปลงไประหว่างการปฏิบัติงาน รวมถึงการจัดการเพื่อลดผลกระทบต่อความเสี่ยงนั้น ๆ ให้ทันท่วงทีอาจเป็นไปได้ยาก ด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารในปัจจุบันที่มีการพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว Internet of Thing (IOT) และอุปกรณ์ตรวจติดตาม (Sensor) จึงมีบทบาทหากใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ร่วมกันในหารตรวจติดตามบุคคลและประเมินสภาพแวดล้อมในการทำงาน ร่วมการใช้ Software เข้ามาช่วยในการประเมินและแจ้งเตือนสภาพการณ์ที่มีความเสี่ยงโดยอัตโนมัติ ให้ทีมงานสามารถเข้าถึงข้อมูล ประเมินสถานการณ์ วางแผนและดำเนินการแก้ไขได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ จึงได้สร้างอุปกรณ์ติดตามตัวพร้อมเซ็นเซอร์เพื่อสร้างระบบแจ้งเตือนความเสี่ยงของผู้ปฏิบัติงานโดยอัตโนมัติ โดยอาศัยการวัดค่าจาก Sensor ที่อุปกรณ์แบบพกพา และทำการส่งข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบ Real time ประมวลผลบน Software ที่มีการประมวลผลและส่งการแจ้งเตือนไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

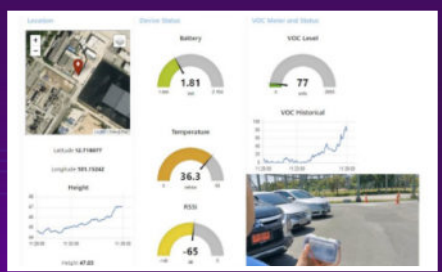

การพัฒนาอุปกรณ์ติดตามตัวพร้อมเซ็นเซอร์เริ่มจากการรวบรวมข้อมูลจากทีมงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดขอบเขตของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับด้านความปลอดภัยฯ และนำมาวางแผนการพัฒนาระบบให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดของปัญหา ทำการออกแบบ สร้างและทดลองชิ้นงาน จนพัฒนาเป็นอุปกรณ์ที่ตอบโจทย์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีค่าใช้จ่ายในการพัฒนาทั้งระบบประมาณ 1,500,000 บาท

จากผลการทดลองในขั้นต้นจะติดอุปกรณ์ซึ่งมีขนาดเล็กที่ตัวของผู้ปฏิบัติงาน พบว่า ระบบสามารถตรวจติดตามผู้ปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้ทราบว่าผู้ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ที่กำหนดและอยู่ในสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัยฯ โดยสามารถทำให้การอพยพผู้ปฏิบัติงานในสถานการณ์ฉุกเฉินเป็นไปอย่างถูกต้องและแม่นยำ ทำให้การควบคุมการละเมิดเข้าพื้นที่หวงห้ามที่เป็นอันตรายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้การเข้าช่วยเหลือผู้ปฏิบัติงานกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

จากผลงานชิ้นนี้มีข้อจำกัดและข้อควรปรับปรุงและพัฒนาต่อเพื่อให้ระบบสามารถตรวจจับได้หลากหลายมากยิ่งขึ้น และประหยัดพลังงานมากยิ่งขึ้น และต้องมีการผลมผสานเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มากขึ้นเพื่อสร้างระบบดูแลด้านความปลอดภัยฯ ของผู้ปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและครอบคลุม

รางวัลรองชนะเลิศอันดับสอง

บริษัท ฟาบริเนท จำกัด สาขาไพน์เฮิร์ส

เครื่องดูดควันแบบพกพา

fabrinet

บริษัท ฟาบริเนท จำกัด สาขาไพน์เฮิร์ส ให้ความสำคัญกับการทำงานของทีมซ่อมบำรุงซึ่งต้องทำการสนับสนุนกระบวนการผลิต ไม่ให้สะดุด หยุดชะงัก เกิดการสูญเสีย เวลาให้น้อยที่สุด ซึ่งหนึ่งในนั้นจะมีกระบวนการบัดกรีเพื่อซ่อมหรือเปลี่ยนบางชิ้นส่วนของอุปรณ์อิเล็กทรอนิกส์บนแผงวงจรไฟฟ้า เพื่อให้ฝ่ายผลิตสามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกระบวนการบัดกรีชิ้นงานนี้จะเกิดฟูมขึ้นซึ่งฟูมที่เกิดขึ้นนี้มีส่วนผสมของสารเคมีที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้รับสัมผัส นอกจากนี้เครื่องดูดควันแบบเดิมมีน้ำหนักมาก หากมีการยกบ่อย ๆ ซ้ำๆ หรือยกผิดท่าทางจะส่งผลให้เกิดปัญหาด้านการยศาตร์ตามมา จึงต้องทำการพัฒนาเครื่องดูดควันแบบพกพาขึ้น

ขั้นตอนการดำเนินการพัฒนา ค้นหาปัญหาและสำรวจสภาพปัจจุบัน วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา วางแผนการดำเนินงาน ออกแบบและพัฒนาสิ่งประดิษฐ์โดยมีการปรับปรุงสิ่งประดิษฐ์จำนวน 4 ครั้ง เพื่อให้ได้เครื่องดูดควันแบบพกพาที่สามารถใช้งานได้ง่ายและมีประสิทธิภาพ หลังจากนั้นทดลองใช้งาน ประเมินผลการใช้งาน โดยมีงบประมาณที่ใช้พัฒนาอยู่ที่ 1,050 บาทต่อชิ้น หลักการใช้งานเครื่องดูดควันแบบพกพา คือ นำเครื่องดูดควันแบบพกพาไปตั้งไว้บริเวณที่มีการบัดกรีชิ้นงานเพื่อให้ฟูมที่เกิดขึ้นจากการบัดกรีถูกดูดเข้าไปในเครื่อง และผ่านแผ่นกรองชนิดคาร์บอน โดยกำหนดอัตราการไหลของอากาศไว้ที่ 154 fpm และแผ่นกรองชนิดคาร์บอนนั้นต้องทำการเปลี่ยนทุก ๆ 90 วัน หรือขึ้นอยู่กับสภาพการใช้งาน

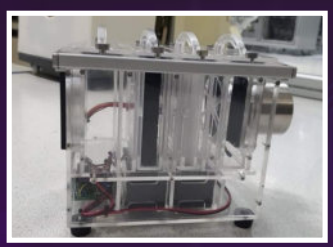

ผลที่ได้จากการใช้งาน คุณภาพ (Quality) สามารถดูดควันได้เป็นอย่างดี ต้นทุน (Cost) ต้นทุนการผลิตต่ำเมื่อเปรียบเทียบกบัการซื้อเครื่องใหม่มาปรับปรุงความปลอดภัย เครื่องที่ประดิษฐ์เป็นฉนวนไฟฟ้าและมีฟิวส์ป้องกันการลัดวงจร มีน้ำหนักเบา ป้องกันปัญหาทางด้านการยศาตร์จากการยกเคลื่อนย้ายได้ลดลงจากการประเมินด้วยเครื่องมือ REBA รวมถึงสภาพแวดล้อม (Environment) ไม่มีกลิ่นและมลพิษจากการทำงาน ลดอันตรายที่เกิดจากการรับสัมผัสสารเคมี

เครื่องดูดควันแบบพกพาที่พัฒนาขึ้นมานี้มีข้อดี คือ น้ำหนักเบา สามารถติดตั้งได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพในการดูดควันสูง ใช้ต้นทุนการผลิตน้อย สามารถใช้งานได้ง่ายและเพียงพอการใช้งาน ทางผู้ออกแบบและประดิษฐ์ได้นำมากำหนดเป็นอุปกรณ์ที่จำเป็นในการบัดกรีในหน่วยงาน โดยการจัดทำเป็นระเบียบปฏิบัติ และทำการสอนถึงวิธีการใช้งานเครื่องดูดควันแบบพกพา โดยจะเน้นให้แก่คือช่างเทคนิค และ Production ที่ต้องทำการบัดกรี

รางวัลชมเชย

บริษัท บางกอกแคน แมนนูแฟคเจอริ่ง จำกัด

อุปกรณ์ยกถังน้ำมัน

(Oil Tank Lifting Device)

BANGKOK CAN MANUFACTURING CO.,LTD.

บริษัท บางกอกแคน แมนนูแฟคเจอริ่ง จำกัด ตระหนักถึงกระบวนการผลิตในกิจกรรมการรับ–จ่ายน้ำมัน มีการเคลื่อนย้ายถังน้ำมันโดยใช้งานของรถยกในการยกถัง ซึ่งพบปัญหาการร่วง หล่น ของถังน้ำมันขณะทำการเคลื่อนย้าย ซึ่งอาจทำให้ถังน้ำมันเสียหาย แตกร้าว และอาจเกิดการรั่วไหลของน้ำมัน และระหว่างการเคลื่อนย้าย พนักงานต้องลงจากรถเพื่อขยับถังน้ำมัน ซึ่งในขั้นตอนนี้อาจทำให้ พนักงานเกิดอุบัติเหตุ จากการขึ้น – ลงรถ บ่อยครั้ง และอาจได้รับบาดเจ็บจากการขยับถังน้ำมันที่มีน้ำหนักมากโดยใช้ท่าทางที่ผิดวิธี และไม่มีอุปกรณ์ช่วยทุ่นแรง จึงได้นำขั้นตอนการทำงานและลักษณะ

ท่าทางการทำงานของพนักงานมาวิเคราะห์ความเสี่ยง (JSA) และประเมินด้านการยศาสตร์ด้วยวิธี REBA (Repaid Entire Body Assessment) จากผลการวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยงด้านการยศาสตร์ พบว่ามีความเสี่ยงสูงมาก ควรปรับปรุงทันที จึงได้แนวคิดในการจัดทำอุปกรณ์ช่วยยกถังน้ำมัน เพื่อลดการบาดเจ็บของพนักงานจากการขยับถังน้ำมัน และเพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากถังน้ำมันร่วงหล่น

ในการพัฒนาอุปกรณ์ยกถังน้ำมันจะนำรถ Hand lift ที่ระบบ Hydraulic เสีย มารื้อแยกชิ้นส่วน วิเคราะห์กลไกการทำงานของรถ Hand lift และออกแบบกลไกการทำงานเพื่อปรับใช้งานกับรถยก หาระยะความยาวแกนที่จะต่อและความสูงฐาน ซึ่งรวมกับความสูงชุดยกแล้วความสูงรวมจากพื้นถึงปากล่างต้องต่ำกว่าขอบถัง ต่อแกนกลางโดยถอดปลอกเสื้อตัวนอก และนำแกนกลางออกมาเชื่อมเพื่อเพิ่มความยาวอีก 5 ซม. แล้วใส่กลับคืนไว้ที่เดิม ออกแบบและจัดทำฐานโครงสร้างเป็นเหล็กสี่เหลี่ยมโดยใช้ขนาดความกว้างของระยะเสียบงารถยกเป็นตัวเทียบ และเชื่อมเหล็กปิดทั้ง 2 ช่องที่ฐานด้านหน้าเพื่อไม่ให้ปลายงายื่นเลยออกไป นำตัวยกถังมาเชื่อมติดกับฐานสำหรับเสียบงารถ พร้อมกับเชื่อมเหล็กดามด้านหลังไว้เพื่อเพิ่มความแข็งแรง และนำมาใช้งาน โดยการพัฒนาครั้งนี้เป็นการนำวัสดุเหลือใช้ที่มีอยู่ภายในสถานประกอบกิจการมาใช้ จึงใช้งบประมาณไปประมาณ 600 บาท

ในการทำงานของอุปกรณ์ยกถังน้ำมันให้หมุนเกลียวสตัทเพื่อยึดงาของรถยกและอุปกรณ์ยกถังน้ำมันให้แน่นใช้อุปกรณ์ยกถังน้ำมันหนีบที่ขอบถังเพื่อเคลื่อนย้ายไปยังตำแหน่งที่ต้องการ และวางถังน้ำมันลงในตำแหน่งที่ต้องการโดยการปรับระดับงาของรถยกลดลง ผลจากการทดลองใช้งาน พบว่า ไม่เกิดอุบัติเหตุถังร่วงหล่นขณะยก ไม่เกิดการบาดเจ็บ และปวดเมื่อยตามร่างกายเนื่องจากไม่ต้องขยับถังน้ำมันและยกเท้ายันงารถยก ลดขั้นตอนในการทำงาน และลดเวลาการยกถังน้ำมันจาก 10 นาที เหลือ 1 นาที/1 ถัง

อุปกรณ์ยกถังน้ำมันนี้สามารถนำไปพัฒนาและดัดแปลงใช้กับสถานประกอบกิจการที่มีกิจกรรมเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายถังน้ำมัน หรือ ถังบรรจุสารเคมีที่มีขนาด 200 ลิตร โดยใช้รถยก เพื่อเป็นการลดการเกิดอุบัติเหตุถังน้ำมันร่วงหล่น ป้องกันอาการบาดเจ็บจากการทำงานของพนักงาน ลดเวลา และขั้นตอนในการทำงาน

รางวัลชมเชย

บริษัท ปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด

ราวนิรภัยกันตกจากที่สูงแบบอัตโนมัติ
(Automatic Pneumatic safety cage)

เนื่องด้วยกิจกรรมการจ่ายปูนซีเมนต์ผงลงรถบรรทุกเป็นกิจกรรมหลักของบริษัท ปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด (มหาชน) ศูนย์กระจายสินค้าสุราษฎร์ธานี ซึ่งมีกิจกรรมย่อยที่มีความเสี่ยงต่อการตกจากที่สูง ได้แก่ การเปิด-ปิดฝาถังบรรจุปูนซีเมนต์ผงของรถบรรทุกและการตีซีลบนหลังถังรถบรรทุก ซึ่งมีความสูงจากพื้นดินประมาณ 3-5 เมตร และปัจจุบันทำงานโดยอาศัยราวกันตกของรถร่วมกับเข็มขัดการตกจากที่สูง(safety harness) ซึ่งพบว่ายังคงมีความเสี่ยงในกรณีที่รถของลูกค้าบางคันไม่มีราวกันตกประจำรถ หรือมีแต่ไม่ได้มาตรฐาน จึงทำให้เกิดโครงการติดตั้งราวนิรภัยกันตกจากที่สูงแบบอัตโนมัติขึ้น ณ จุดจ่ายปูนซีเมนต์ผง โดยเชื่อมต่อระบบราวกันตกเข้ากับบันไดที่ใช้เดินจาก platform ลงไปยังถังปูนของรถบรรทุกปูนซีเมนต์ผง เพื่อความปลอดภัยและป้องกันอุบัติเหตุจากการตกจากที่สูง

ราวนิรภัยกันตกแบบอัตโนมัติจะทำงานร่วมกับบันไดลงหลังถังรถบรรทุก เมื่อผู้ปฏิบัติงานทำการกางบันไดลงหลังถังรถบรรทุกราวนิรภัยกันตกก็จะทำงานโดยอัตโนมัติทันที ผู้ปฏิบัติงานที่ลงไปบนหลังรถบรรทุกต้องทำการบิดสวิตช์กุญแจ Isolation เพื่อตัดแยกแหล่งพลังงาน ก่อนลงไปบนหลังรถบรรทุกและนำกุญแจ Isolation ไปสัมผัส RFIDเพื่อปลดล็อคประตูก่อนลงไปปฏิบัติงานบนหลังถังรถบรรทุกเพื่อเป็นการป้องกันราวนิรภัยหนีบหรือกระแทก ผู้ปฏิบัติงานได้ หลังจากปฏิบัติงานบนหลังถังรถบรรทุกเสร็จสิ้นแล้ว ให้นำกุญแจ Isolation สัมผัส(RFID) เพื่อปลดล็อคประตูสำหรับกลับเข้ามาในพื้นที่ปลอดภัย และให้นำกุญแจ Isolation เปิดสวิตช์กุญแจเพื่อจ่ายแหล่งพลังงานคืนให้ราวนิรภัยกันตก จากนั้นให้ทำการดึงยกบันไดขึ้น ราวนิรภัยก็จะยกขึ้นโดยอัตโนมัติเป็นการเสร็จสิ้นกระบวนการทำงานบนหลังถังรถบรรทุกปูนซีเมนต์

จากการทดลองใช้งานพบว่า สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานได้ โดยสามารถนำชิ้นงานไปใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาราวนิรภัยกันตกให้กับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือมีลักษณะการปฏิบัติงานในรูปแบบเดียวกันได้

16 ประมวลภาพ

สถานประกอบกิจการที่ได้รับรางวัลประกาศเกียรติคุณ กิจกรรมการรณรงค์ลดสถิติอุบัติเหตุจากการทำงานให้เป็นศูนย์ ประจำปี 2564

รายชื่อสถานประกอบกิจการ ที่ได้รับรางวัล ประกาศเกียรติคุณ

17 โครงการพัฒนาสถานประกอบกิจการตามมาตรฐานระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน

สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (องค์การมหาชน) หรือ สสปท. เป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน ได้ประกาศมาตรฐานระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (สสปท. 1-4-01-00-2562) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สถานประกอบกิจการจัดทำระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน

สสปท. จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาสถานประกอบกิจการตามมาตรฐานระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานขึ้น เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานประกอบกิจการมีระบบการจัดการด้านความปลอดภัยฯ ซึ่งได้รับความสนใจจากสถานประกอบกิจการหลากหลายขนาดและประเภทกิจการ โดยมุ่งเน้นให้สถานประกอบกิจการนำเนื้อหาจากคู่มือการดำเนินงานตามระบบการจัดการด้านความปลอดภัยฯ นำไปปฏิบัติ ประกอบด้วย

1. **นโยบายด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน**
2. **โครงสร้างการบริหารด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน**
3. **แผนงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานและการนำไปปฏิบัติ**
4. **การประเมินผลและทบทวนการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน**
5. **การดำเนินการปรับปรุงด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน**

การดำเนินงานของโครงการพัฒนาสถานประกอบกิจการฯ ใช้ระยะเวลาประมาณ 6 เดือน มีขั้นตอน ดังนี้

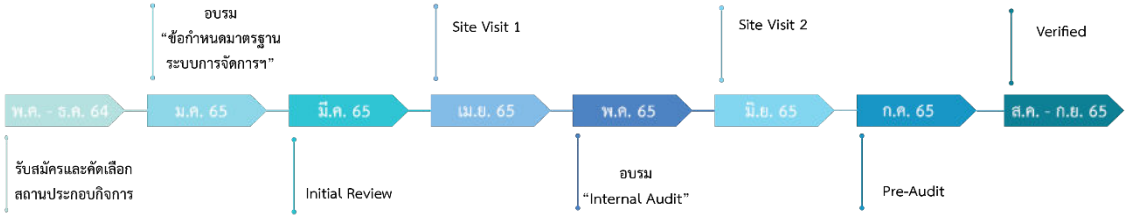

สำหรับสถานประกอบกิจการที่ผ่านการทวนสอบประเมินระดับ (Verified) ในระดับ Start-up ถึงระดับ Gold จะได้รับประกาศนียบัตร แต่หากสถานประกอบกิจการที่ผ่านการประเมินระดับ Platinum จะได้รับประกาศนียบัตรพร้อมโล่ประกาศเกียรติคุณ โดยในปี 2562 และ 2563 มีสถานประกอบกิจการที่ผ่านการทวนสอบประเมินระดับแพลทินัม จำนวนทั้งสิ้น 19 แห่ง ดังนี้

ปี 2562

1. บริษัท เอสเอส 14 จำกัด
2. บริษัท ไทยแท้งค์ เทอร์มินัล จำกัด
3. บริษัท ฮาซเคม โลจิสติกส์ แมเนจเมนท์ จำกัด
4. บริษัท โฟเซร่า จำกัด

ปี 2563

1. บริษัท เอเชีย ไบโอแมส จำกัด (มหาชน)
2. บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ รีไซเคิล จำกัด
3. บริษัท ไซเพรส เซมิคอนดักเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด
4. บริษัท ไพฑูรย์กล่องกระดาษ จำกัด
5. บริษัท ไดฟุกุ (ไทยแลนด์) จำกัด
6. บริษัท ฮิตาชิ แอสเตโม เอเชีย จำกัด (โรงงาน 1)
7. บริษัท ฮิตาชิ แอสเตโม เอเชีย จำกัด (โรงงาน 2)
8. บริษัท ไอเอชไอ เทอร์โบ (ประเทศไทย) จำกัด
9. บริษัท โพสโค โค้ทเต้ด สตีล (ประเทศไทย) จำกัด
10. บริษัท ซังเค ซัมมิท (ประเทศไทย) จำกัด
11. บริษัท บีริชเจนเนอร์เรท จำกัด
12. บริษัท เทคนิค แพ็คเก็จจิ้ง จำกัด
13. บริษัท สยามโพลีเน็ต จำกัด
14. บริษัท อีลิท โพลี แอนด์ แพ็กเกจจิ้ง จำกัด
15. บริษัท รวมถาวรขนส่ง จำกัด

สำหรับสถานประกอบกิจการที่สนใจเข้าร่วมโครงการพัฒนาสถานประกอบกิจการตามมาตรฐานระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ประจำปี 2565 สามารถติดตามข้อมูลได้ทาง www.tosh.or.th (เริ่มประชาสัมพันธ์ประมาณเดือน ตุลาคม-พฤศจิกายน 2564)

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ 0 2448 9111 ต่อ 604 หรือ 061 420 1372 (สำนักบริการวิชาการ)

18

อีกก้าวหนึ่งของห้องปฏิบัติการทางเคมี สสปท.

สู่มาตรฐานคุณภาพ ISO/IEC 17025:2017

สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (องค์การมหาชน) หรือ **“สสปท.”** มีภารกิจในการให้บริการทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ให้ตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยมุ่งเน้นการให้บริการที่ได้มาตรฐานคุณภาพ มีความน่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ในปีที่ผ่านมา สสปท. ได้พัฒนาการให้บริการงานวิชาการทางด้านห้องปฏิบัติการเคมี โดยการจัดทำโครงการพัฒนาห้องปฏิบัติการและการตรวจวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการทำงาน เพื่อให้การสนับสนุน ส่งเสริมการตรวจวิเคราะห์สารเคมี และโลหะหนักให้แก่สถานประกอบกิจการที่เข้าร่วมโครงการฯ ควบคู่ไปกับการพัฒนาบุคลากรของห้องปฏิบัติการ สำหรับการเตรียมความพร้อมต่อการขอรับรองระบบคุณภาพห้องปฏิบัติการตามมาตรฐาน ISO/IEC 17025 : 2017 สสปท. ได้เริ่มต้นจัดทำมาตรฐานขึ้น เพื่อก้าวสู่การเป็นห้องปฏิบัติการที่ได้มาตรฐานระดับสากล โดยมีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินการจัดทำระบบคุณภาพ และให้บริการด้วยความถูกต้องอย่างมีคุณภาพ

ความสามารถในการให้บริการของห้องปฏิบัติการ สสปท.

1. การวิเคราะห์โลหะหนัก
2. การวิเคราะห์สารประกอบอินทรีย์ระเหยง่าย เช่น สารเคมีกลุ่ม BTEX

เครื่องมือวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ

1. Inductive Couple plasma Optical Emission Spectrometer (ICP – OES)

2. Atomic Absorption Spectrophotometer (AAS)

3. Gas Chromatography – Clarus FID และ ECD

4. Gas Chromatograph Mass Spectrometer

19

แรงงานนอกระบบ
จะปฏิบัติงานที่มีความปลอดภัยได้อย่างไร

เยาว์วพา แดงบรรจง

ศูนย์ส่งเสริมความปลอดภัย
และอาชีวอนามัยภูมิภาค (ภาคใต้)

แรงงานนอกระบบ คือ ผู้ใช้แรงงานที่ทำงาน โดยไม่มีสัญญาจ้างงานอย่างเป็นทางการ หรือเป็นลายลักษณ์อักษร รวมถึงกลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระ หรือผู้ทำงานชั่วคราว ถือได้ว่าเป็นแรงงานกลุ่มเปราะบางด้านการคุ้มครองแรงงานและความปลอดภัย ทั้งจากรายได้ที่ไม่แน่นอน หลักประกันสังคมของรัฐที่ไม่เพียงพอ และลักษณะงานที่มีความเสี่ยงที่พร้อมก่อให้เกิดอุบัติเหตุและเจ็บป่วยได้ตลอดเวลา รวมทั้งการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด 19 และสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีความเสี่ยงทางด้านสุขภาพหลายประการ เช่น การทำงานต้องสัมผัสความร้อน การทำงานกลางแจ้ง ทำงานที่สัมผัสสารเคมี การทำงานที่ต้องยกของหนัก การทำงานในท่าทางการทำงานที่ไม่เหมาะสม

กลุ่มแรงงานนอกระบบ อาทิ กลุ่มจักสานไม้ไผ่ กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า กลุ่มต้นไม้มงคล กลุ่มแปรรูปข้าว ประเด็นหลักมักพบว่า ผู้ใช้แรงงานไม่ได้เล็งเห็นหรือให้ความสำคัญในเรื่องความปลอดภัยในการทำงานและสุขภาพของตนเองเท่าที่ควร ปัญหาที่พบคล้ายคลึงกันทุกกลุ่มคือ เรื่องของท่าทางการทำงานที่ไม่เหมาะสม ทำให้มีผลต่อสุขภาพเกิดอาการปวดเมื่อย เจ็บป่วย ถัดมาก็จะเป็นเรื่องของการใช้อุปกรณ์ในการทำงานที่ไม่ปลอดภัย

เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการทำงานในกลุ่มแรงงานนอกระบบ ขอนำเสนอแนวทางการทำงานเพื่อป้องกันการเกิดอันตรายจากการทำงานด้วยตนเองเบื้องต้น โดย

1. ตรวจสอบสถานที่ พื้นที่ติดตั้งอุปกรณ์ ต้องมีแสงสว่างเพียงพอ ณ พื้นที่ทั่วไปและเฉพาะจุด และบริเวณพื้นที่ทำงานเรียบไม่ขรุขระ
2. ตรวจสอบและบำรุงรักษาเครื่องมือ อุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ ให้มั่นใจว่ามีความพร้อมที่จะใช้งาน ไม่ชำรุด แตกหัก และอยู่ในสภาพที่ปลอดภัย เช่น มีด คีม จักรเย็บผ้า ถังแก๊ส เป็นต้น

3. มั่นใจว่าอุปกรณ์ไฟฟ้า เครื่องใช้ไฟฟ้า มีการเชื่อมต่อสายไฟ/ปลั๊กไฟ การต่อสายดิน อย่างปลอดภัย
4. ควรแน่ใจว่า มีการใช้อุปกรณ์เป็นไปตามที่ออกแบบเพื่อการใช้งานของอุปกรณ์นั้นๆ โดยไม่มีการดัดแปลงการใช้งาน
5. ควรจัดวางอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ให้อยู่ในระยะที่สะดวกต่อการหยิบใช้งาน และจัดเก็บอุปกรณ์ให้เป็นระเบียบ หลังใช้งาน
6. สวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล (PPE) ตลอดเวลาการปฏิบัติงาน ที่เหมาะสม และถูกต้องตามลักษณะความเสี่ยงของงาน เช่น ผ้าปิดปากปิดจมูก แว่นตา ที่อุดหู รองเท้าพื้นยาง เอี๊ยมป้องกันฝุ่น
7. หลีกเลี่ยงการทำงานในขณะที่ร่างกายไม่พร้อม เช่น มีอาการง่วง หรืออ่อนเพลีย
8. หลีกเลี่ยงการพูดคุยหรือหยอกล้อกันขณะใช้อุปกรณ์ของมีคม มีด กรรไกร เครื่องตัดผ้า ฯลฯ
9. การนั่งทำงานบนเก้าอี้ ต้องเป็นเก้าอี้ที่มีพนักพิงหลัง ปรับระดับเก้าอี้ให้เหมาะสม (อาจใช้เบาะรองนั่งหรือหมอนใบเล็ก กรณีที่ไม่สามารถปรับระดับความสูงได้) รวมทั้งเก้าอี้ต้องมีความมั่นคงแข็งแรง และรองรับน้ำหนักที่เหมาะสม
10. ควรเปลี่ยนท่าทางการทำงาน เมื่อรู้สึกปวดเมื่อย ไม่ควรนั่งทำงานนานติดต่อกันเกิน 2 ชั่วโมง มีการพักยืดเหยียดกล้ามเนื้อทุก 2 ชั่วโมง
11. ไม่ยกของหนักเกินกำลัง และหาผู้ช่วยในการยก เคลื่อนย้ายวัสดุ

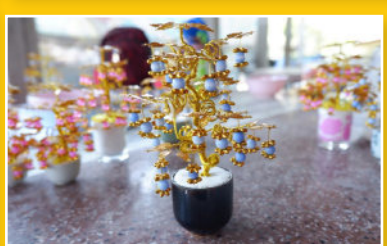

20

ความปลอดภัยในการทำงาน ในที่อับอากาศ สำหรับแรงงานนอกระบบ

ไอศวรรย์ บุญทัน
ที่ปรึกษาระบบมาตรฐานการจัดการความปลอดภัยฯ สสปท.

1. พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๓ วรรค ๒

2. กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับที่อับกาศ พ.ศ. ๒๔๖๒

แนวทางจัดการความปลอดภัยในที่อับอากาศ สำหรับแรงงานนอกระบบ

แนวทางปฏิบัติความปลอดภัยในที่อับอากาศสำหรับแรงงานนอกระบบนี้ โดยได้เขียนถึงวิธีดำเนินงานให้สอดคล้องตามกฎหมาย คือ ในพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 มาตรา 3 วรรค 2 กำหนดไว้ 2 ส่วน คือ ให้ส่วนราชการต่างๆ คือ ต้องจัดให้มี มาตรการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ในหน่วยงานของตน ไม่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และแนวปฏิบัติในกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับที่อับอากาศ พ.ศ. 2562

“ที่อับอากาศ” หมายความว่า ที่ซึ่งมีทางเข้าออกจำกัดและไม่ได้ออกแบบไว้สำหรับเป็นสถานที่ทำงานอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ และ 1.มีสภาพอันตราย และ/หรือ 2.มีบรรยากาศอันตราย อย่างใดอย่างหนึ่งหรือมีทั้งสองอย่างเช่น อุโมงค์ ถ้ำ บ่อ หลุม ห้องใต้ดิน ห้องนิรภัย ถังน้ำมัน ถังหมัก ถัง ไซโล ท่อ เตา ภาชนะหรือสิ่งอื่นที่มีลักษณะคล้ายกัน

แรงงานนอกระบบ(Informal Sector) หมายถึง “ผู้ที่ทำงานส่วนตัวโดยจะมีลูกจ้างหรือไม่ก็ได้ หรือลูกจ้างที่ไม่มีประกันสังคมหรือสวัสดิการพนักงานของรัฐ”โดยแรงงานนอกระบบของไทยมากกว่าครึ่งหนึ่งทำงานในภาคเกษตร

จากสถิติอุบัติเหตุในที่อับอากาศนั้น ที่เคยเกิดขึ้น เช่น

- 11 ก.ค. 2564 คนเสียชีวิตอยู่ในโรงเพาะเห็ด 3 ศพ
- 10 ก.ย. 2563 พ่อลูกเสียชีวิตในบ่อบาดาลพร้อมลูกชายคนเล็กและคนโตลงไปช่วย ก็เสียชีวิตทั้ง 3 ศพ
- 11 พ.ค.2560 สลด 3 ศพ ดับคาถังประปาหมู่บ้าน เพื่อนอีกคนลงไปช่วยเกือบหมดสติหนีทัน
- 26 ม.ค.2560 สยองกรุง โดยคนงานลงล้างบ่อบำบัด กลางตลาดสด และพบขาดอากาศตายสลด 4 ศพ
- 26 มี.ค.2560 สลด 4 ศพ โดยช่างระบบท่อน้ำเสียเจอแก๊สไข่เน่าหมดสติไปก่อน 1 คน เพื่อนลงไปช่วย ดับอีก 3 ศพ
- 27 พ.ค. 2555 ลูกจ้างในบ่อหมักไบโอก๊าซ เสียชีวิต 5 ราย ทั้งที่เป็นบ่อเปิดกว้างๆ

จากอุบัติเหตุในแต่ละครั้งนี้ คาดว่า ผู้ปฏิบัติงานขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัยฯ ในพื้นที่ที่อับอากาศที่ดีพอ ขาดอุปกรณ์ที่จำเป็นที่ต้องใช้ในระหว่างการทำงานในพื้นที่อับอากาศ ความเข้มงวดตามมาตรการความปลอดภัยฯ

การทำงานในพื้นที่ “ที่อับอากาศ” มักพบได้ทั้งการประกอบการในภาคอุตสาหกรรม เช่น สถานประกอบกิจการ โรงงานต่างๆ และการประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม เช่น การทำไร่นา ฟาร์ม ซึ่งความปลอดภัยในการทำงานในพื้นที่ที่อับอากาศ ในการประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรม โดยมักพบความเสี่ยงที่จะได้รับอันตรายต่อชีวิตจาก

1. อันตรายจากก๊าซพิษ เช่น ก๊าซไข่เน่า (H_2S) ซึ่งอาจเกิดได้จากการทับถมของซากพืช ซากสัตว์ หรือบ่อน้ำเสีย ซึ่งมักพบในบริเวณที่เป็นบ่อเก่า หลุมเก่า ท่อระบายเก่า ร่องน้ำ

2. อันตรายจากการขาดอากาศหายใจ (ออกซิเจน) เช่น การทำงานในสถานที่ที่มีความลึก เช่น บ่อ หลุม ท่อ พื้นที่จำกัดอื่นๆ หรือในบางลักษณะงาน ยกตัวอย่างโรงเพาะเห็ดฟาง โดยขั้นตอนการการอบเชื้อเห็ดต้องปิดโรงเพาะเห็ดไว้ให้มิดชิดโดยใช้ผ้าใบคลุมมิดชิด จากนั้นจะใช้ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์อัดเข้าไปในโรงเพาะเห็ด ประมาณ 3 วัน เพื่อทำให้โรงเห็ดไม่มีออกซิเจนเหลืออยู่ หากมีคนเข้าไปในช่วงเวลาดังกล่าวฯ อาจทำให้ขาดออกซิเจนหายใจ ซึ่งผู้ทำงานต้องศึกษาลักษณะงานในทำนองเดียวกัน และให้ความรู้ในการทำงานอย่างปลอดภัยฯ แก่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุเช่นเดียวกันขึ้นอีก

ขอแนะนำขั้นตอนการทำงานในที่อับอากาศ อย่างปลอดภัย โดย

ตรวจสอบพื้นที่และตรวจวัดอากาศก่อนเข้าทำงานทุกครั้ง

ให้มีผู้ช่วยเหลือเฝ้าทางเข้า-ออกที่อับอากาศ

จัดให้มีทางขึ้น-ลง และอุปกรณ์ เช่น บันได

จัด ให้มีอุปกรณ์ช่วยชีวิต เช่น เชือก

ตรวจสอบอันตรายระหว่างทำงานเสมอ

เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินสามารถช่วยเหลือชีวิตเบื้องต้นได้

1. จัดให้มีผู้ช่วย 1 หรือ 2 คนเฝ้าบริเวณปากทางขึ้น-ลง หรือเข้า-ออก ตลอดเวลา

2. จัดให้มีบันไดสำหรับปีนขึ้น-ลง **มีการใช้เชือกผูกที่เอวผู้ทำงาน หรือเชือกคล้องใต้รักแร้ทั้งสองข้างและมัดตรงกลางหลัง-ไหล่** ของผู้จะลงไปทำงานในบ่อ หลุม ท่อ ให้สื่อสารกันโดยการกระตุกเชือก ถามหรือโต้ตอบกันเป็นช่วงๆ ถ้ามีเหตุฉุกเฉินที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ **ให้ผู้ช่วยดึงขึ้นมา** ห้ามลงไปช่วยเด็ดขาด

3. ให้ตรวจสอบสภาพหรือประเมินบ่อ ท่อ หลุมเป็นการเบื้องต้น โดยให้ใช้ไม้ยาวๆกวนด้านล่างสุดของที่อับอากาศนั้นๆ แล้วให้สังเกตดูสีของน้ำ ถ้า**สีของน้ำดำๆ เข้มๆ ข้นๆ มีแสงสะท้อนขึ้นมา**และมีกลิ่นเหม็นรุนแรง เหมือนไข่เน่า **ห้ามลงโดยเด็ดขาด ให้แก้ไขเบื้องต้นก่อน** เช่น ใช้น้ำสะอาดเติมเทลงไปให้มากที่สุดลงไปเพื่อเจือจาง รวมถึงระบบระบายอากาศในพื้นที่ดังกล่าวฯ ที่เพียงพอ

4. หากไม่มีเครื่องมือตรวจวัดปริมาณก๊าซ ในบริเวณบ่อแห้งๆ **สังเกตว่าไม่มีน้ำขังก้นบ่อ** สามารถตรวจหาปริมาณของก๊าซออกซิเจนที่ก้นบ่อ ให้จุดเทียนแล้วค่อยๆ หย่อนเชือกลงไปที่ก้นหลุม หากเทียนดับแสดงว่ามีออกซิเจนไม่พอ ไม่ควรลงไป หากพบว่า **ก้นบ่อ มีน้ำน้อย มีสีดำข้น มีกลิ่นเหมือนไข่เน่า ไม่ควรใช้เทียนจุดหย่อนเด็ดขาด เพราะอาจติดไฟและระเบิดได้** เนื่องจากอาจมีสารเคมี H_2S เป็นทั้งก๊าซพิษและก๊าซติดไฟ จะติดไฟระหว่าง LEL4.3 v/v – UEL45.5 v/v และสาร H_2S จะหนักกว่าอากาศ คือมีความหนาแน่นที่ 1.4 kg/m3 จะอยู่ด้านล่างของบ่อ ท่อ หลุม.

ตัวอย่าง ที่อับอากาศ สำหรับแรงงานนอกระบบ อาชีพอิสระ ภาคเกษตรกรรม เช่น บ่อน้ำบาดาล แท็งก์น้ำประปาของหมู่บ้าน โรงเพาะเห็ด ท่อหรือรางระบายน้ำ บ่อแก๊สชีวภาพ เป็นต้น

ขอฝากให้ทุกๆ ฝ่ายทั้งส่วนงานราชการ สถาบันการศึกษา สถานประกอบการในภาคต่างๆ มุ่งมั่นร่วมกันขับเคลื่อนในเชิงป้องกัน ในเรื่องของความปลอดภัยในกลุ่มแรงงานนอกระบบ ควบคู่ไปพร้อมๆกับการพัฒนาด้านอื่นๆ ของประเทศไทยกันครับ

ศูนย์ส่งเสริมความปลอดภัยฯ ภาคใต้ ร่วมกิจกรรมช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19

วันที่ 23 กรกฎาคม 2564 เวลา 14.00 น. นางเยาว์วพา แดงบรรจง หัวหน้าศูนย์ส่งเสริมความปลอดภัยและอาชีวอนามัยภูมิภาค (ภาคใต้) พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ร่วมกับหัวหน้า ส่วนราชการ และหัวหน้าหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานจังหวัดสงขลา สนับสนุนมอบของใช้ส่วนตัวจำนวน 60 ชุด ให้กับโรงพยาบาลสนามอำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา ในโครงการ **“ศุกร์ส่งสุข”** ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัส โควิด-19 ณ อาคารโรงพยาบาลสนาม ศาลาประชาคมที่ว่าการอำเภอควนเนียง โดยมี นางสุรียพรรณ์ ณ สงขลา รองผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา เป็นประธาน

ศูนย์ส่งเสริมความปลอดภัยฯ ภาคใต้ ลงพื้นที่ส่งมอบความห่วงใยให้แก่บุคลากรด่านหน้า

วันที่ 13 สิงหาคม 2564 นางเยาว์วพา แดงบรรจง หัวหน้าศูนย์ส่งเสริมความปลอดภัยและอาชีวอนามัยภูมิภาค (ภาคใต้) พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ ร่วมกับหัวหน้าส่วนราชการ/หัวหน้าหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานจังหวัดสงขลา ลงพื้นที่ส่งมอบความห่วงใยให้แก่บุคลากรด่านหน้า พร้อมแบ่งปันรอยยิ้มให้ผู้ป่วยติดเชื้อโควิด-19 ณ โรงพยาบาลสนามค่ายลพบุรีราเมศวร์ กรมสนับสนุน กองพลทหารราบที่ 15 อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ที่ได้ปรับพื้นที่ภายในค่ายเป็นโรงพยาบาลสนามชั่วคราว เพื่อใช้รองรับผู้ป่วยกลุ่มสีเขียว จำนวน 605 เตียง ซึ่งขณะนี้มีผู้ป่วยติดเชื้อเข้ารับการรักษา 180 ราย

จากนั้นเดินทางไปมอบอาหารกล่องสำเร็จรูปพร้อมรับประทาน จำนวน 300 กล่อง ให้กับผู้อำนวยการโรงพยาบาลสนามค่ายลพบุรีราเมศวร์ เพื่อส่งต่อให้กับบุคลากรด่านหน้า และผู้ป่วยติดเชื้อโควิด-19 และเดินทางต่อไปยังโรงเรียนบ้านพระพุทธ ตำบลเทพา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นสถานที่ใช้กักกันตัวสำหรับสังเกตอาการของผู้เข้าข่ายเฝ้าระวังโรคโควิด-19 ได้มอบข้าวกล่องสำเร็จรูปพร้อมรับประทาน จำนวน 300 กล่อง ให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลเทพา และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อร่วมเป็นกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ และเดินทางไปยังกลุ่มสตรีบ้านแลแบง หมู่ที่ 1 อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา เพื่อร่วมประกอบอาหารปรุงสุกใหม่บรรจุกล่องพร้อมรับประทาน จำนวน 200 กล่อง ส่งมอบให้แก่ผู้ป่วยติดเชื้อโควิด-19 และบุคลากรทางการแพทย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ ณ โรงเรียนสะบ้าย้อย จำนวน 87 ราย พร้องทั้งส่งกำลังใจให้ก้าวผ่านวิกฤตินี้ไปด้วยกัน โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา (นางสุรียพรรณ์ ณ สงขลา) เป็นประธาน

ศูนย์ส่งเสริมความปลอดภัยฯ ภาคใต้ ร่วมจัดกิจกรรม “จิตอาสา แบ่งปันน้ำใจ ต้านภัยโควิด”

วันที่ 28 สิงหาคม 2564 นางเยาว์วพา แดงบรรจง หัวหน้าศูนย์ส่งเสริมความปลอดภัยและอาชีวอนามัยภูมิภาค (ภาคใต้) พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ศูนย์ ร่วมจัดกิจกรรม **“จิตอาสา แบ่งปันน้ำใจ ต้านภัยโควิด”** โดยร่วมกับหัวหน้าส่วนราชการ/หัวหน้าหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานจังหวัดสงขลา และภาคีเครือข่าย Safety มอบเครื่องอุปโภคบริโภค และอุปกรณ์ในการป้องกันโรคโควิด-19 แก่บุคลากรทางการแพทย์ และผู้เข้ารับการฉีดวัคซีนในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่และอำเภอเมืองสงขลา

จากนั้นเดินทางไปมอบน้ำดื่ม จำนวน 300 แพ็ค และผลไม้ประกอบด้วย เงาะ ลองกอง จำนวน 300 กิโลกรัม ให้แก่ประชาชนผู้เข้ารับการฉีดวัคซีน พร้อมทั้งมอบชุด CPE จำนวน 20 ชุด ให้แก่บุคลากรทางการแพทย์เพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ณ สนามกีฬาจิระนคร อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และเวลา 12.00 น. ได้เดินทางไปยังศูนย์ Local Quarantine ณ อาคารศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาการกีฬา องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา เพื่อมอบเครื่องอุปโภค-บริโภค และอุปกรณ์ในการป้องกันโรคโควิด-19 แก่บุคลากรทางการแพทย์ และผู้ถูกกักตัวในศูนย์ LQ ประกอบด้วย น้ำดื่ม หน้ากากอนามัยสำหรับผู้ใหญ่ หน้ากากอนามัยสำหรับเด็ก แอลกอฮอล์ฆ่าเชื้อ สเปรย์แอลกอฮอล์เสื้อกันฝน ถุงมือ ชุด PPE และเครื่องบริโภคที่จำเป็น เวลา 13.00 น. ได้ลงพื้นที่มอบผลไม้ และน้ำดื่มให้แก่ประชาชนผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด -19 บริเวณหน้าสงขลาอควาเรียม เพื่อร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยเหลือพี่น้องประชาชนให้ก้าวผ่านวิกฤตนี้ไปด้วยกัน โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา (นางสุรียพรรณ์ ณ สงขลา) เป็นประธาน

ศูนย์ส่งเสริมความปลอดภัยฯ ภาคใต้ เข้าร่วมโครงการเสริมสร้างเข้มแข็งและสุขภาวะในการทำงานฯ

นางเยาว์วพา แดงบรรจง หัวหน้าศูนย์ส่งเสริมความปลอดภัยและอาชีวอนามัยภูมิภาค (ภาคใต้) พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ศูนย์ เข้าร่วมโครงการเสริมสร้างเข้มแข็งและสุขภาวะในการทำงานแก่แรงงานนอกระบบ แรงงานพิการ และแรงงานสูงอายุ จังหวัดสงขลา ประจำปี 2564 ซึ่งจัดโดยสำนักงานแรงงานจังหวัดสงขลา พร้อมทั้งเป็นวิทยากรบรรยายเรื่องความปลอดภัยและสุขอนามัย และได้มอบหน้ากากอนามัยแรงงานรู้สู้โควิดให้กับแรงงาน ให้กับผู้เข้าร่วมการอบรมหลักสูตรการทำต้นไม้มงคล ณ อาคารอเนกประสงค์บ้านพรุหมาก ตำบลเทพา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา และผู้เข้าร่วมการอบรมหลักสูตรการทำเฟอร์นิเจอร์จากไม้ไผ่ ณ อาคารอเนกประสงค์ที่พักสงค์บ้านถ้ำครกบ้านพรุหมาก ตำบลคูหา อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา (นางสรียพรรณ์ ณ สงขลา) เป็นประธาน

ร่วมพิธีวางพวงมาลาเนื่องในวันคล้ายวันสวรรคตพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2564 นายวรานนท์ ปีติวรรณ ผู้อำนวยการ สสปท. เข้าร่วมพิธีวางพวงมาลาเนื่องในวันคล้ายวันสวรรคตพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร 13 ตุลาคม 2564 ณ ห้องประชุมจอมพล ป.พิบูลสงคราม ชั้น 5 อาคารกระทรวงแรงงาน โดยมี นายสุชาติ ชมกลิ่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน เป็นประธาน โดยมีผู้บริหารระดับสูงกระทรวงแรงงาน เข้าร่วมในครั้งนี้ด้วย

นายสุชาติ ชมกลิ่น กล่าวน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณเนื่องในวันคล้ายวันสวรรคตพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ว่า ตลอดระยะเวลากว่า 70 ปี แห่งรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ปวงพสกนิกรใต้ร่มพระบารมีทั่วราชอาณาจักร ต่างประจักษ์ซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณและพระเมตตาที่ได้ทรงทุ่มเทกำลังพระวรกายและกำลังพระสติปัญญาปฏิบัติพระราชกรณียกิจนานัปการเพื่อประโยชน์สุขแห่งปวงพสกนิกร โครงการในพระราชดำริน้อยใหญ่ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างอเนกอนันต์แก่ประเทศชาติ ทั้งได้พระราชทานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแนวทางให้อาณาประชาราษฎร์ได้ดำเนินชีวิตโดยใช้ความรู้และสติปัญญาเป็นภูมิคุ้มกัน อีกทั้งยังก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนของประเทศ ที่ได้น้อมนำแนวทางพระราชทานไปปฏิบัติ พระเกียรติคุณแผ่ไพศาลขจรขจายไปทั่วทิศานุทิศ ปวงข้าพระพุทธเจ้าจักน้อมนำแนวทางพระราชดำริที่ได้พระราชทานไว้ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวในการปฏิบัติหน้าที่และดำรงตนเพื่อสร้างประโยชน์สุขแก่ประเทศชาติสืบไป ทั้งนี้ การจัดพิธีดังกล่าวในปีนี้ดำเนินการตามมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างเคร่งครัด

ข่าว : กระทรวงแรงงาน

สามารถรับชมสื่อวีดีโอ
ของสสปท. ย้อนหลัง เพียงแค่

Scan QR code

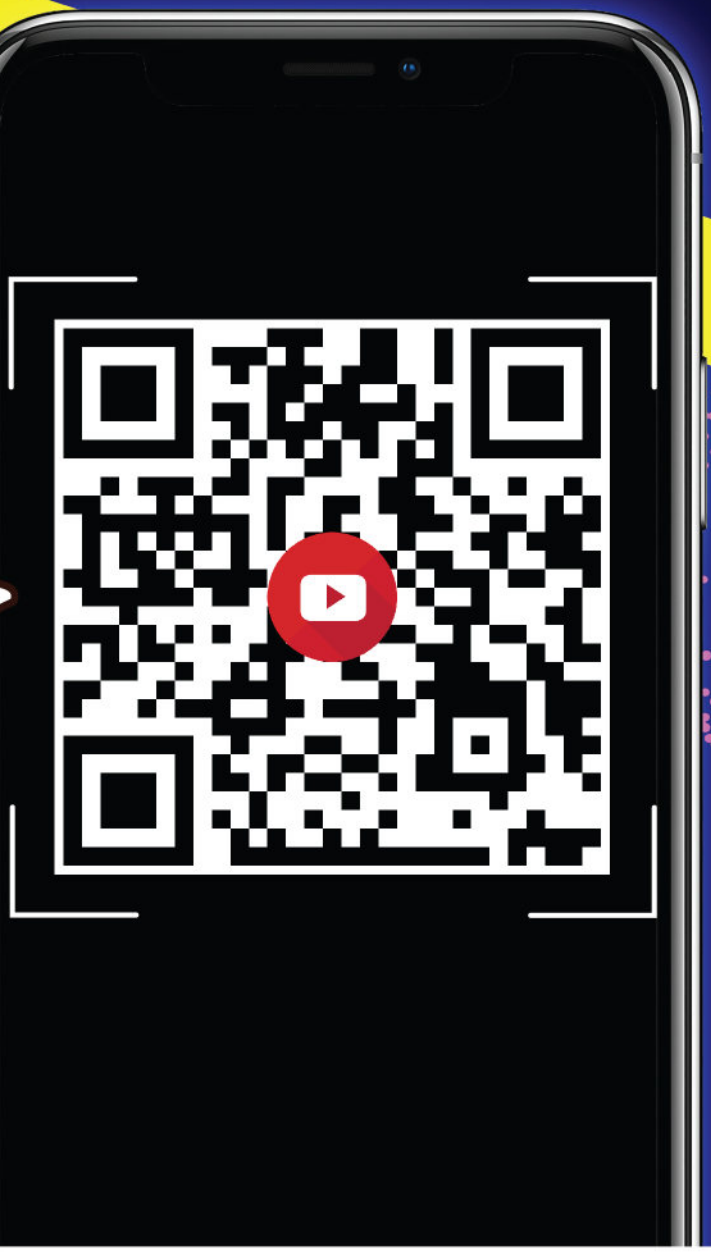

สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (องค์การมหาชน)

สสปท

www.tosh.or.th สสปท-TOSH TOSHThailand 0 2448 9111

กิจกรรมการรณรงค์ลดสถิติ อุบัติเหตุจากการทำงานให้เป็นศูนย์ ประจำปี 2565

สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (องค์การมหาชน)
ขอเชิญชวนสถานประกอบกิจการ/หน่วยงาน ร่วมสมัครกิจกรรมรณรงค์ลดสถิติอุบัติเหตุ
จากการทำงานให้เป็นศูนย์ประจำปี 2565 (Zero Accident Campaign 2022)

โดยจะเปิดให้ลงทะเบียนและยื่นเอกสารได้ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึง วันที่ 31 มีนาคม 2565
ทั้งนี้สามารถดาวน์โหลดหลักเกณฑ์การสมัคร เพื่อศึกษารายละเอียดและวิธีการสมัคร
ได้ที่ **https://www.tosh.or.th**

ติดต่อสอบถาม
โทร. 0 24489111 ต่อ 505,510 , 061 4201373
อีเมล tosh.zeroaccident@gmail.com